

A- 7951

1000
UUT TYVISÕNA

SEE OLGU MEIL IDEAALIKS

I
SADA UUT TYVISÕNA

LOOND JA ESITAND

JOH. AAVIK

KIRJASTUS «ISTANDIK» TALLINNAS

1932

SADA UUT TYVISÕNA

LOOND JA ESITAND

JOH. AAVIK

Ilma kunstliku tyvisõnade loomiseta
ei saa hääd, — rikast, peent ja
esteetiliselt väärtuslikku eesti keelt

~~11954~~

KIRJASTUS Istandik, Tallinnas

1932

A-7951

Ses raamatus tarvitet tähtsamad keeleuendused.

1) ü asemel y; 2) -nud asemel -nd (lugend); 3) -tatud asemel -tet; 4) -tatakse asemel -tetakse; 5) -le asemel -lle 4-das silbis (kaugemalle); 6) -maks (pro et + da -infinitiiv); tegemaks (= et teha); 7) -likkude asemel -like (õnnelike); 8) -set asemel -ist (mitmekeelist); 9) eitavail sõnul -tu- asemel käändevormides -tuma- (õnnetumal, määratumad, arusaamatumad); 10) -tus asemel -ttus kõrvalrõhulise silbi järele (tänamattus, arenemattus); 11) -lilus asemel -lisv, gen. -lisve (vaenulisv); 12) -mini asemel -min (paremin); 13) -kond asemel -kund.

Eelmõisteid ja seletusi.

100 kunstlikult loodud sõna. — Käesolevas sõnastikus esitetakse ja käsitellakse ligi 150 uut sõna; neist on 100 sõna niisugused, mida võib pidada kunstlikult looduiks.

Mis on kunstlik sõnade loomine? — Selle all tuleb mõista uute, enne-olematumate tyvisõnade moodustamist ehk väljamõtlemist (näit. *relv, roim, laip, veendumus* jne.). Selle vastand on uute tyvisõnade hankimine laenu teel rahvamurrakuist (*jõhker, kymblema, ent* jne.) või teisist keelist, esmajoones läheseist sugu-keelist, nimelt soome keelest (*suhe, julm, syng, levitama, nautima, siirduma, säi-lima* jne.).

Kas kunstlik sõnade loomine on eesti keeles tarviline ja mil põhjusel? — Paljud haritudki eestlased arvavad, et ei ole tarviline. See aga tuleb asjatundmattusest ja syvenemattusest meie kirjakeele arendamise probleemi. Vastupidi, kunstlik tyvisõnade loomine on eesti keeles otse hädatarviline, kui tahetakse eesti keelest teha kõigiti vääriline kultuurkeel, nimelt sel põhjusel, et me kõiki tarvilisi sõnu ei saa kuskilt laenata — ei rahvamurrakuist ega ka soome keelest: rahvamurrakuist ei ole kõrgemaid, abstraktsemaid mõisteid väljendavaid sõnu, ja mis puutub soome keele, siis sääl kas vastav sõna ei ole foneetiliselt yletoodav eesti keele, või seda ei ole sääl yldse olemas. Ja luua tuletuslikul teel ei ole ka hää (põhjusil, millest kohe allpool). Nii tuli kunstlikult luua näit. uus tyvisõna *veenma* (millest *veenduma, veendumus*).

Tuletussõnade nõrgad kyljed; tyvisõnad on suursugusemad ja väärtuslikumad kui tuletised. — Iseseisvad tyvisõnad teavaile mõistele on ilmekamad, individuaalsemad. Tuletised seevastu on kahvatumad ja lamedamad. Võrreldagu näit. *kindma* („Õigekeels. sõn.“) ja *veenma*. Tuletussõnad on esteetiliselt alaväärsemad: üks tyvisõna väärib kymme või koguni kakskymmend tuletist. Päälegi on tyvisõnad yhtlasi ka lyhemad harilikult.

Tuletamise kuritarvitamine, selle keeleline hädaoht. — Tuletiste moodustamine tyvisõnade asemel muutub keelele otse kardetavaks paheks, kui yksist ja samust tyvisõnust moodustada liig palju tuletisi: see toob keele yhekõlaliste sõnade rohkuse hädaohtu ning ebakoha, mis on halb niihästi keele selguse kui esteetilise iu suhtes: tekib samakõlaliste sõnade liig läheseid kordumisi; sõnad ei erine kõlaliselst kyllaldaselt yksteisest. Sellesse pahesse langeb just J. V. Veski oma „Õigekeelsuse sõnaraamatus“, mis otse kubiseb yleliigseist ja sageli päris halvust tuletistest¹⁾. Samale pahele soome keeles juhib tähelepanu ka professor J. Mikkola oma kirjutuses „Soome kirjakeele kriis“ („Valvoja“, a. 1928 nr. 5—6).

Milleks tuleb hankida uusi tyvisõnu. — 1) Lynkade täitmiseks, s. o. mõistete ja nähtuste väljendamiseks, mil senni puuduvad hääd eestikeelsed vasted, näit.: (saksa) befangen, sich auf etwas berufen, brandmarken, gelten, Gemach,

¹⁾ Mõningaid näiteid „Õigekeelsuse sõnaraamatu“ tuletuslikest liialdusist ja ebakohast: *kindma, kinneldama, kinnistama*, — *osama, osandama, osastama, osatama, osendama, ositama, osuma*, — *osa, osis, ose*; — *osund, osundama*; — *otsmik* (otsaesine); kuulma: *kuuld, kuulamus, kuulekas, kuuletu, kuuletama, kuule-tuma, kuulustama*.

Glatze, Kerl, leisten, Leistung, überreden, verzeihen, Wahn, wännen jne.; 2) senniste halbade sõnade asemelle või vähimalt kõrvale.

Halvad sõnad. — Eesti keeles on palju halbu sõnu, mille asemelle või kõrvale, nagu öeldud, tuleb hankida paremad vasted — võimalikult uued iseseisvad tyvisõnad, ja siin enamasti ei ole jällegi muud abinõu kui kunstlik loomine.

Halvad sõnad on:

1) Paljud kahest või koguni kolmest kokkuliidet sõnad, nagu *maakoht, puuvili, sydametunnistus, isaisa, kuulujutt, tõsiasi, unenägu* — *silmakirjaline, hukka mõistma, korda saatma, päale käima, sisse pyhitsema, välja kannatama, välja nägemine*. Nad on pikad ja kohmakad, mitmed on ka naiivsed ja naeruväärsed (näit. *kättemaksmine, liigkasuõõtmine* jne.).

2) Kahe või kolme erineva tähendusega koormatud sõnad, milline asjaolu võib mõjuda segavalt ja eksitavalt, näit. *aed* (*aed* kui pindala ja *aed* seda ümbritsev tõke), *au* (1) Ehre, 2) Ruhm), *must* (1) värvilt; 2) määrund), *tapma* (1) schlachten ja 2) morden), *kui* (1) ajalises ja 2) tingimuslikus tähenduses) jne.

3) Mitmed rahvusvahelised võõrsõnad, mis tähendavad sellaseid harilikke üldmõisteid, et nende asemel, kui nad on kõlalt võõrapärased, tingimata peaksid olema omad eestikõlalised hääd sõnad (paljudes juhtumeis iseseisvad tyvisõnad). Sellased võõrsõnad on näit. *fakt, konstateerima, pretendeerima, prooviseerima, intensiivne* jne.).

Arusaamise puudus ning keele- ja stiilisteetilise tunde nõrkus nyudseil eestlasil. — Kahjuks ei saada meie harit ringkunniski praegu veel õieti aru sellest halbade sõnade — halbade kahest-koosnevate sõnade ja halbade võõrakõlaliste võõrsõnade — ebakohast ja nende asendamise vajadusest paremate eestikõlalistega. Paljud peavad neid võõrsõnu koguni veel paremaks ja peenemaks, sest et need olevat rahvusvahelised ja et alateadlikult see meelitab inimeste tyhimeelsust ning edevustunnet. Ei saada aru, et need hääs stiilis, — tõsises, jauris, normaalses — tunduvad häirivate ja ebakõlaliste võõrkehadena. Ei olda selles tundemees ja arusaamises veel nii kaugele arenend. Aga kyll see arusaamine yks-kord meigi haritlasile tuleb. Loodame, et mitte liig hilja.

Eesti keeleste isaa peent kultuurkeelt niikaua kui... — Niikaua kui ei ole ses tarvitada teatavate halbade, kahest-koosnevate, koormatute ja võõrakõlaliste asemel ja kõrvale paremaid, eestikõlalisi sõnu, eriti tyvisõnu. Vastasel korral eesti keelele jääb alatiseks teatav kohmakuse, labasuse, hõreduse, venivuse ja naiivsuse kõrvalmaik.

Mida rohkem saab eesti keel uusi tyvisõnu, seda rikkamaks ja esteetiliselt peenemaks ta läheb. — See väide ei vaja pikemat seletust. Targale on see iseenesest selge.

Ilma kunstliku tyvisõnade loomiseta ei saa hääd, peent ja esteetiliselt väärtuslikku eesti keelt.

*

Kunstlik sõnadeloamine on eesti keeleuenduse suurim ja ainulaadne omapärane ja ta suur yleolek. — Yhegi elava keele kallal ei ole senni kasutat seda abinõu, igatahes mitte systemaetiliselt ja põhimõtetiliselt ja nii laiaks katvatses ulatuses ega ka nii suures tegelikus läbiviimises. Seeläbi on eesti keeleuendus ainulaadne kogu maailmas ja eesti keele arendamine on metoodilt senni midagi enneolematut.

Kunstlik loomine annab eesti keele arenemisele hoopis uue, senni kasutamata vahendi ja avab talle otse piiramatuid võimalused, mida ei evi ykski teine keel.

Kunstlikus loomises ei tule piirduda mitte ainult uute sõnade moodustamisega, vaid peab juletama välja mõelda ka uusi muute- ja tuletuslõppe, kui seda keele painduvamaks tegemine nõuab (nii on saadud *-liss* [-e] pro *-lissus*, näit. *äkilissu, vaenulissu*, nii mineviku gerundiiv *-nue*, näit. *saanue, lugenu* (= saand olles, legend olles).

Kunstliku loomise abil saab eesti keele arendada rikkamaks ja peenemaks keeleks kui seda on soome ja läti keel. — Juba praegu, sennisega loomise tagajärjel, on eesti keelel sellaseid haid sõnu, mida soome keelel ei ole, näit. *tõik* (= fakt, sm. *tosiasia*), *nentima* (= konstateerima, vrd. soome *todeta*), *veenma* (vrd. soome *vakuuttaa*, mil ei olegi seda täppist tähendust) jne.

Uhkusetunde ja vastutulelikkuse asemel arusaamatus, tõrksus ja vaenulisv. — Võiks mõelda, et need asjaolud — eesti keeleuenduse ja arenemismetoodi ainulaadsus kogu maailmas, võimalus yletada soome ja läti keel, teha ta näit. saksa keelest mitmes suhtes peenemaks ja painduvamaks —, täidavad eestlasi uhkusetunde ja panevad nad vaimustetult soodustama seda arendamismetoodi. Aga mida näeme: vastupidi, arusaamatust, tõrksust, vaenulisve, maha-tegemist. Millega seda seletada?

Arusaamise puudusega ja rahvustunde nõrkusega! Peenusepuudusega, yldise eestilise ükskõiksuse, tuimuse ja loidusega.

Siiski tegelikult on see põhimõtte aktsepteeritud, seega et ligi 30 kunstlikult loodud sõna on senni juba leidnud tegelikku tarvitamist (näit. *roim, relv, laip, lynk, kolp, ulm, tõik, laup, syyme*, — *süras, sulnis, jaunis, range, nõnge, nere*, — *veenma, taunima, reetma, evima, väisama, embama, mõrvama, nentima, nõrdima, seerma, liibuma*) ja 7 neist on saand juba täitsa yldiselt tarvitavaks ja tunnustetuks (*relv, laip, roim, lynk, meenuma, veenma, reetma*). Seega on ka põhimõtte ometi leidnud tegelikku rakendust ja tarvitust. Ja kui on vastu võetud 20 sõna, miks ei või vastu võtta 200 sõna, miks siis ka mitte kolm korda 200 sõna? Põhimõtte on ju sama, olgu see yhe või tuhande sõna loomisel.

Võime siiski olla optimistid. — Päälegi võib loota, et sennine eesti pääliskaudsus, vaimuhõredus ja rahvusykskõiksus igavesti ei kesta, vaid vähehaaval maad annab vastupidistele omadustele. Sest kui yldse peab olema usku Eestisse, siis peab olema usku ka eesti rahva suurte puuduste paranemisse, eestlaste mõistuslikku ja tundmuslikku arenemisse.

*

Kui palju umbes tuleks luua uusi tyvisõnu? — Umbkaudiste arvamide järele umbes 600. Aga isegi pool sellest — 300 — oleks tyvisõnade seisukohalt määratu arv; see annaks end keeles suuresti tunda keele tegemises rikkamaks ja peenemaks.

1200 uut tyvisõna olgu meie ideaaliks! — Kui tulevikus ynneb (korda läheb) luua 600 ja rahvamurrakuist ning soome keelest saab kokku umbes teist 600 hääd väärtuslikku tyvisõna (senni on soome keelest võetud vaid ligi 100 sõna, aga võib võtta veel 400 sõna), siis need yhes kunstlikult loodutega moodustavad kokku 1200 tyvisõna. See on siis määratu rikastus, mis annab end suuresti tunda ja teeb eesti keele sõnakulisel kahtlemata tihedamaks ja peenemaks soome ja läti keelest. Seepärast 1200 tyvisõna — see on ideaal, mille poole tuleb meil pyyda lähemate aastakymmente jooksul.

Appi looma uusi tyvisõnu! — Muidugi võimatu on, et yks inimene looks niipalju sõnu, seepärast on tarviline, et sellest tõöst osa võtaks võimalikult rohkesti isikuid. Tuleb aina imestada, et senni selle tegevuse vastu on tuntud nii vähe huvi. See omalt poolt näitab, kui vähe aru saajakse praeguse eesti keele puudusist ja kui vähe vajatakse paremat keelt. Loidus, ükskõiksus, tuimus, arusaamise puudus on nyidis-Eestis määratu.

Valitsus peaks toetama, vähimalt soodustama. — Aga ta ei tee seda. Meie sennine Vabariigi Valitsus soodustab ja toetab (rahaliselt) ainult Veski tuletuslikku tegevust (näit. sellaseid sõnu kui „kuuletuma [= sõna kuulma], nõudlema, jõudlema, leutuma, teaduma, otsmik, loode [lootme], osis, ose“ jne.), aga tyvisõnade loomist, mis synnib väljaspool seda, ta ei soodusta vähimatki. Valitsus pigem takistab ja pidurdab seda. Hää veel, et ta seda hoopis ära ei keela ega määraks sellele administratiivist karistust. Kui aga meie valitsus oleks selgema ja kaugemalennägeva arusaamisega rahvuskysimusest, siis toetaks ja soodustaks ta seda kõigipidi.

Eratoetus. — Nende ridade kirjutaja on juba aastate eest välja kuulutand rahalise tasu uute tyvisõnade loomise eest. Selle tingimused raamatu lõpus.

Sada kunstlikult loodud sõna.

Sõnad on siin osalt nende esinemise kronoloogilises järjekorras.

A. Nimisõnad.

- tyvisõnad :
- tähendused ja tuletised :
- 1 **relv** [-a] — sõjariist; **relvastama**, **relvastuma**, **relvastus**.
 - 2 **roim** [-a] — kuritöö; **roimar** — kurjategija; **roimaline**.
 - 3 **laip** [-ba] — surnukeha; **laipjas** [-ja], **laiplik**.
 - 4 **lynk** [-nga] — puuduv koht, auk (sk. Lücke); ,ta teadmistes on suuri lynki'; **lynklik**: ,ta teadmised on lynklikud'.
 - 5 **kolp** [-lba] — pääluu.
 - 6 **ryyv** [-a] — tuleriit.
 - 7 **ulm** [-a] — unenägu; **ulmima** — und nägema.
 - 8 **laup** [-ba] — otsaesine; **kõrgelaupne** — kõrge otsaesisega.
 - 9 **tõik** [-ga] — fakt; **tõiklik**, **tõigaline**.
 - 10 **velp** [-lba] — käeliigutus, žest; **velplema** [velbelda] — käeliigutusi tegema, žestikuleerima
 - 11 **terk** [-rga] — terav ots (sk. Spitze); **tergastuma** — teravaks minema; ,nende vahekord tergestus ilmseks vaenuks'; **terkjas** — teravaotsaline (sk. spitzig).
 - 12 **õõv** [-a] — hirmukoledus (prants. horreur, vene ужасъ); **õõvastama** — hirmukoledust äratama; see õõvastab mind'; **õõvastatuma** — hirmukoledusega täituma; ,ta õõvastub sellest'.
 - 13 **äive** — võime (sk. Fähigkeit, pr. faculté); **äiveline** — võimeline; ,ta oli äiveline seda tegema'; **äivestama** — võimeleiks tegema (sk. befähigen, ingl. to enable); ,see äivestas teda tegema seda'.

- 14 **aabe** [-pe] — kirjatäht; **aapestik** — (kirja) tähestik, alfabeet; **aapestikuline** järjekord.
- 15 **nisv** [-a] — patt, pahe (sk. Laster, pr. ingl. vice); **nisvaline**, **nisvane** — sk. lasterhaft, pr. vicieux, vene порочный.
- 16 **rymu** — kuulujutt (sk. Gerücht): ‚kõiksugu rymusid liigub selle kohta linnas‘; **rymuma** (soome ‚huhuta‘) — kuulujutte rääkima; ‚rymutakse, et...‘
- 17 **rõup** [-ba] — tigukarp (sk. Muschel).
- 18 **kemm** [-i] — mungakambrike (sk. Zelle).
- 19 **naum** [-a] — puuvili (sk. Frucht): ‚puu oli täis naumu; naumakauplus‘; ‚naumarikas ehk naumakas puu‘.
- 20 **rõlt** [-lda] — tapalava, ešafott.
- 21 **luger** [lugre] — luukere, skelett; **lugerjas**, **lugerlik** — luukeretaoline, skeetlik.
- 22 **vasn** [-a] — vanasõna; **vasnaline** — vanasõnaline.
- 23 **taav** [-u] — vanaisa.
- 24 **leis** [-u] — vaba aeg, tööta olek (sk. Musse): ‚ta tegutses sellega oma leisuhetkil; mul ei ole selleks leisu‘; **leisjas**, **leislik**, **leisuline** — sk. müssig; **leislikkus**, **leisulisv** [-e] — tööta olek (sk. Müssigang); **leisutsema** — tööta, jõude olema.
- 25 **nemp** [-mba] — tyhine asi (pr. bagatelle); **nemplik**.
- 26 **rõõl** [-a] — laeva siseruum, õõnsus (kuhu laadung paigutetakse; pr. cale, ingl. hold).
- 27 **rylm** [-a] — veemõll, veekeerlemine.
- 28 **võus** [-a] — liigkasu: ‚ta võtab võusa‘; **võusur** [-i] — liigkasuvõtja (sk. Wucherer); **võuslema** [-selda] — liigkasu võtma.
- 29 **ööp** [ööba] — ööpäev, 24 tundi: ‚see kestis kolm ööpa‘.
- 30 **yrm** [-a] — õnnetusjuhtum (pr. ingl. accident): ‚ta suri yrma tagajärjel; oma elu yrma vastu kindlustama‘.
- 31 **syyme** [-e] — sydametunnistus.

- 32 **riun** [-a] — sydametunnistuse piinlikkus; kahtlus, mis tagasi hoiab midagi tegemast (sk. Skrupel, pr. scrupule, ingl. scruple): ,tal polnud yhtki riuna seda teha'; **riunlik** — piinlik, sydametunnistuslik, piinlik-hoolikas (pr. scrupuleux); **riunatsema** — piinlik, sydametunnistuslik olema, kõhelema (sydametunnistuse pärast); **riunatu** — sydametunnistuseteta, hoolimatu.
- 33 **raul** [-a] — lõualuu: ,metsalise raulade tugevus'.
- 34 **rimp** [rimba] — eesrie: ,rimp lasti alla'.
- 35 **kasm** [-i] — kuristik, sygavik: ,nende ees avanes põhjatu kasm'.
- 36 **sark** [sarga] — surnukirst, puusärk.
- 37 **lurk** [lurgi] — äkiline kõrvalekääne, -pööre: ,laev tegi lurgi vasakulle'; **lurkima** [lurgib] — äkitselt kõrvale käänduma: ,laev lurkis paremalle poole'.
- 38 **neep** [neeba] — pojapoeg, lapselaps (sk. Enkel).
- 39 **reiv** [-a] — võistlus, võist, rivaalsus; **reivu** — võidu, võistu: ,nad töötasid reivu'; **reiv-
lema** [reivelda] — võistlema, rivaliseerima; **reivaline** — võistlejalik, rivaalne; **reivar** [-i], **reivik** [-u] — võistleja, rivaal. Parem on, kui mõiste ,rivaal, rivaliseerima' jaoks on eri sõna, sest ,võistlema' (mis muide yldse pole kõige parem) võiks jääda tähendama pigem ainult ,konkureerima'.
- 40 **verv** [-i] — vaimustus, vaimukus, elavus, hoog: ,ta kõne oli täis vervi'.
- 41 **volm** [-u] — (mingi eseme, keha) kogu, suurus, „maht“ (sk. Umfang, pr. ingl. volume, vene объёмъ); **volmukas** — suure koguga, volmuga (umfangreich, volumineux). Sõna „maht“ ei ole hästi sobiv selles tähenduses, seepärast on parem asendada see „volmuga“.

B. Omadussõnad.

- 42 **siiras** [siira] — otsekohene, tõesydameline, truusydamlik (silmakirjalise vastand, sk. aufrichtig, pr. sincère); **siirus** — otsekohe-
sus, truusydamlikkus (sk. Aufrichtigkeit, pr. sincérité).
- 43 **sulnis** [-lni] — magus-arma, meeldiv, suurepära-
ne (soome suloinen, pr. délicieux): „sul-
nis tundmus, meeleolu, õhk, ilm, jook“
jne.; **sulnidus** — sulnis olek.
- 44 **jallis** [jalli] — armukade; **jallidus** — armukadedus;
jallistama — armukadestama (kedagi).
- 45 **jaunis** [jauni] — suursugune (sk. edel, pr. noble); **jau-
nidus** — suursugusus; **jaunistama** —
suursugustama.
- 46 **range** — vali, karm (sk. streng, pr. sévère);
rangus — valjus, karmus: „range ka-
ristus, range stiil (muusikas), — teda
karisteti rangesti; karistuse rangus“.
- 47 **nõnge** — kangekaelne; **nõngus** — kangekael-
sus; **nõngetsema** — kangekaelne
olema.
- 48 **malbe** — vähenõudlik, tagasihoidlik (sk. beschei-
den, pr. modeste): „oma sõbraliku,
malbe olekuga meeldis ta kõigile“; ka
pill.: „malbe eluviis, malbe sissetulek“;
malbus — vähenõudlikkus (sk. Beschei-
denheit): „teatav malbus iseloomustas
teda“.
- 49 **malnis** [malni] — juuresolev, säälolev (sk. anwesend,
pr. présent): „kõik seltsimehed olid
malnid“; **malnidus** — juuresolek: „ta
tegi seda minu malniduses“, **malnit-
sema** — juures olema (vene присут-
ствовать): „kõik, kes malnitsesid, olid
väga yllatet“.
- 40 **älnis** [älni] — ära-olev (sk. abwesend, pr. absent);
älnidus — äraolek; **älnitsema** — ära
olema (lad. abesse, vene отсутст-
вовать): „mitmed seltsiliikmed olid
älnid (ehk älnitsesid) seekord“.
- 51 **lurnis** [-rni] — silmakirjaline; **lurnidus** — silmakir-
jalisus; **lurnitsema** — silmakirjaline
olema.

- 52 **nyybe** — ykskõikne; **nyybus** — ykskõiksus; ,ta oli väga nyybe keeleliste kysimuste vastu; teatav nyybus valdas teda‘.
- 53 **jõlbe** — häbematu, hoolimatu (pr. insolent, vene нахальный); **jõlbus** — häbematus, hoolimattus.
- 54 **meebe** — mitte-karm, mitte-nõudlik, häätahtlik, „pehme“ (karmi ja nõudliku vastand; sk. milde, pr. indulgent, vene снисходительный): ,ta arvustas teda ysna meebesti‘.
- 55 **nembe** — häätahtlik, mitte-nõudlik (sk. milde, pr. ingl. indulgent): ,tema puudustele suhtuti ysna nembesti‘; **nembus** — ,syydlaste karistamises osutas ta siiski suurt nembust‘.
- 56 **nelge** — häätahtlik, mitte-kuri, mitte-karm (pr. ingl. indulgent, sk. milde): ,lapsed vallatelid vanaema nelgete pilkude all‘; **nelgus**; — *meebe*, *nembe* ja *nelge* on synonymimid ja seega umbes samatähenduselised; igaüks evib oma eri tähendusliku varjundi, nagu seda juba nende erisugune kõlaline kuju kaasa toob.
- 57 **tõõbe** — rumal-julge, rumal-jõhker: ,... ,vastas ta tõõbesti‘.
- 58 **elv [-a]** — yhesuurune, yhesugune, „võrdne“ (sk. gleich, pr. égal, ingl. equal, vene равный): ,ta jagas selle elvadeks osadeks‘, **elvus** — yhesuurusus, yhesugusus, võrdsus.
- 59 **nere [-da]** — impertinentne, ninakas, häbematu; **neredus** — impertinents, ninakas.
- 50 **nõme [-da]** — teadmisteta, ignorantne: ,ta oli sel alal täiesti nõme‘; **nõmedus** — teadmisteta olek, ignorants (vene невежество): ,nende nõmedus kirjanduse ja teaduse kysimustes oli otse usku-matu.
- 61 **name [-da]** — diskreetne, tagasihoidlik (värv, olek, laad); **namedus**.
- 62 **rine [-da]** — viljatu, steriilne (maapind, ka piltl.); **rinedus** — viljatatus; **rinestama** — viljatumaks, steriilseks tegema.

- 63 **tebe** [-da] — läbematu, rahutu-ruttav, ettetykkiv: ,...vastas ta tebedasti‘.
- 64 **tene** [-da] — peenike, õhuke, habras (pr. frêle); **tenedus**.
- 65 **ryle** [-da] — kole suur, määratu, enormne: ,ryledad veemassid liikusid lähemale‘.
- 66 **ybe** [-da] — ennast täis, iseteadev, enesega rahul; **ybedus**.
- 67 **miivis** [-vi] — naiivne: ,miivis kysimus, vaade‘ jne. **miividus** — naiivsus.
- 68 **volbe** — ihar-magus (pr. voluptueux): ,volbe tunne‘; **volbus** — ihar-magusus (Wollust, Wonne; pr. volupté): ,teataval volbusetundel kymbles ta soojas vannis‘.
- 69 **morn** [-i] — synges, tume, õudne; **mornus** — syngus, tumedus: ,morn pessimism, morn meeleheide‘.

C. Verbid.

- 70 **veenma** [veenan] — uskuma panema (sk. überzeugen); **veenduma** — kindlale arvamisele jõudma (sk. sich überzeugen); **veendumus** — kindel arvamine (sk. Überzeugung); **veene** [veende] — uskuma panev abinõu, põhjendus, argument.
- 71 **taunima** — hukka mõistma (sk. verdammen): ,romar tauniti 10-ks aastaks sunnitööle; säärane teguviis on taunitav‘; **tauning** [-u] — hukkamõistmine: ,ta lausus selle kohta oma tauningu‘.
- 72 **reetma** [reedan] — ära andma: ,ta reetis oma isamaa‘; **reetlik** — äraandlik: ,reetlik puna ilmus ta põsile‘.
- 73 **naasma** [naasen] — tagasi tulema, tagasi minema: ,ta naasis välismaalt; — ta võib iga silmapilk naasta, — nad olid juba naasnud‘; **naas** [-u] — tagasitulek: ,pärast tema naasu välismaalt‘.
- 74 **evima** — „omama“ („omama“ on halb sõna!), sk. haben: ,see evib suure väärtuse‘.

- 75 **väisama** [-sata] — „kylastama“ (kylastama‘ on halb sõna!), visiteerima (sk. besuchen): „ta väisas mind eile“; **väisang** [-u] ja **väise** — „kylastus“, visiit (sk. Besuch); **väisur** [-i] — kylastaja“, visitöör.
- 76 **välmima** — välja mõtlema „leiutama“ (leiutama‘ on halb sõna!), sk. erfinden, pr. inventer; **välme** ja **välming** [-u] — väljamõeldis, leidus; **välmur** [-i] — väljamõtteleja, leidja, leiutaja.
- 77 **kaavitama** — kaasa^{ra}avitama (sk. beitragen, pr. contribuieren): „see kaavitas suuresti asja edule“; **kaavitus** — kaasa-avitus (Beitrag, contribution): „tema kaavitus sellele liikumisele oli suur“.
- 78 **embama** [emmata] — ymbert kinni võtma, kaisutama; **embus** — kaisutus (sk. Umarmung).
- 79 **mõrvama** [-vata] — mõrtsuka kombel tapma (sk. morden); **mõrv** [-a] mõrtsukatöö (sk. Mord).
- 80 **nentima** [nendin] — konstateerima; **nending** [-u] — konstateering.
- 81 **nördima** [nördin] — meelepahaseks saama, indigneeruma (sk. sich empören, sich entrüsten, pr. s'indigner, vene негодовать): „ta nõrdis sellest teguviisist, ta oli sellest nõrdind“ (sk. empört, entrüistet sein); **nördimus** — kange meelepaha, indignatsioon (Entrüstung, vene негодование): „nördimus valdas teda seda alatust nähes“; **nõrritama** — meelepahaseks tegema, meelepaha äratama, indigneerima (sk. empören): „see häbemattus nõrritas teda“.
- 82 **meenuma** — meele tulema: „äkki meenus tal see asi“; **meenutama** — meele tuletama: „lubage teile meenutada see asjaolu“; **meenutus** — meeletuletus.
- 83 **seerma** [seeran] — välja kannatama, sallima: „ma ei või kauemini seerda säärast ylekohut“; **seermatu** — väljakannatamatu: „ta elas otse seermatumais oludes“.

- 84 **peirima** — läbi elama, tunda saama, „kogema“ (,kogema‘ on halb sõna selles tähenduses), ingl. to experience; ,ta oli oma elus peirind palju raskusi; **peirimus**, **peiring** [-u]: — „kogemus“ (,kogemus‘ on halb sõna), sk. Erfahrung, pr. expérience; ,tal on kyllalt peirimumust sel alal‘.
- 85 **reesma** [reesen] — kyllalt olema (sk. genügen, pr. suffire, ingl. to suffice): ,see summa reeseb‘; **reesev** [reesva] — kyllaldane; ,see raha on seks täiesti reesev‘.
- 86 **tääsma** [tääsen]¹ — teada saama; ,siis alles tääsis ta kogu tõe‘.
- 87 **neimama** [-ata] — kätte maksuma; ,ta ähvardas neile neimata kõik need talle tehtud ylekohitud‘; **neim** [-a] — kättemaks(mine): ,nad kartsid ta neima‘.
- 88 **olbama** [olvata] — tähele panema, (tähelepanelikult) vaatlema (sk. beobachten pr. observer): ,nad olbasid tornist vaenlaste liikumist‘; **olbus**, **olve** [olbe], **olvang** [-u] — tähelepanu, vaatlus (Beobachtung, observation): ,olin teind huvitavaid olbeid‘.
- 89 **luutma** [luudan] — välja sulgema, väljapoole jätma, võimatumaks tegema (sk. ausschliessen, pr. excludere): ,see luudab iga eksimise võimaluse‘; see on täiesti luudetud (= täitsa võimatu); **luutlik** — „väljasulgev“, eksklusiivne, ainuüksine: ,keeleteaduse alal ta tegutses luutlikult murdeuurimisega‘.
- 90 **kaatma** [kaadan] — korda saatma (sk. begehen, pr. commettre, ingl. to commit): ,kui seda teed, kaadad mõrva‘.
- 91 **yndma** [ynneb] — korda minema õnnestuma: ,see ettevõtte yndis tal viimati; see ei ynnud tal‘; **ynd** [ynnu], **ynne** [ynde] — kor-daminek.

1) Muudetakse nagu „tõusma“: tääsen, täästa, tääsnuud, tääske, täästakse, tääsin, ta tääsis, nad tääsid.

- 92 **näävama** [-ata] — (hingeliselt) haavama (sk. beleidigen); ,see tähelepanemattus näavas teda'; **näävuma** — (hingeliselt) haavuma ,ta näävus sellest'; **nääve**, **näävus** — haavamine (hingeliselt): ,ta sai kannatada palju näävusi (e. nääveid).
- 93 **hõirima** — triumfeerima, võidurõõmutsema, võitma (vene торжествовать): ,ta astus hõirival näol ette; selles võitluses ainult tema hõiris; ta hõiris oma vastaste yle'.
- 94 **liibuma** — end millegi või kellegi vastu suruma (sk. sich (an)schmiegen): ,laps liibus ema rinnale'.
- 95 **reelama** [-ata] — maapakku saatma, (karistuseks) maalt välja saatma, eksileerima (sk. verbannen): ,mitmed poliitiliselt kardetavad isikud reelati'; **reel** [-u] — (kodumaalt) väljasaadetud olek, eksiil (Verbanung): ,ta elas mitu aastat reelus'.
- 96 **laikima** [laigin] — välja nägema: ,see riie laigib veel väga uuena'; **laikimus** — väljanägemine.
- 97 **laupima** [-bin] — sõna kuulma: ,ta laupis teda, laupis ta käske; **lauplik** — sõnakuulelik. Yhtesattumist sõnaga *laup* [-ba] (otsaesine) ei ole karta, sest viimane (laup — lauba) on a-tyveline, kuna *laupima* on i-tyveline; on ju meil „ait [aida]“ ja „aitama“ koguni mõlemad a-tyvelised, ilma et see mõjuks häirivalt.
- 98 **reldima** [reldin] — teatama, (mingit) teadet edasi andma, edasi jutustama (sk. berichten), raporteerima: ,saadikud reldisid meie läbirääkimiste tulemused'; **relde** [relte], **relding** [-u] — teade, raport (Bericht): ,oma relte sellest retkest avaldas ta yhes ajakirjas'.
- 99 **jäälima** — järele andma: ,uks jäälis viimati surumisele; ta jäälis meie nõudeile'; **jääliv** — järeleandlik.
- 100 **niimama** [-ata] — leidma puudu olevat (sk. vermissen): ,ainult yht asja ma niiman selles'; ,kui seltskond ujumast oli tagasi tulnud, niimati korraga kaks meest'.

- 101 **meevama** [-ata] — ilma olema; ilma läbi saama (sk. entbehren): „see meevab siiski põhjalikumad väljatöötamist; mul on raske seda abilist meevata“.
- 102 **päänima** — pääle käima, päälekäivalt nõudma (pr. insister, vene настаивать): „ta päänis, et me kõik sinna ilmuksime“; „ta ytles seda päänivalt“; „Tulge kindlasti“, päänis ta“.
- 103 **neenima** — ignoreerima, mitte hoolima, ei mikski panema: „ta neenis teda täieliselt“.
- 104 **penama** — pääle ajama: „kogu õhtu penas ta, et avaldaksin selle saladuse“.
- 105 **võstma** — vastu võtma: „ettepanek võsteti 20 häälega 5 vastu“; **võst** [-u] — vastuvõtt; **võstlik** — vastuvõtlik; **võstetav** — vastuvõetav.
- 106 **meekama** [-gata] — pilkama, naerma kellegi e. millegi üle, naeruks pidama (pr. se moquer): „nad meekasid ta protesti“.
- 107 **läimima** — hooletusse, lohakille jätmata: „ta läimis oma tööd ja kohustused“.
- 108 **eenma** [eenen] — sisse astuma, sisse tulema, sisse mine-ma (pr. entrer): „ta eenis tuppa; nii pea kui ta oli eenud, sulges ta ukse; raske on sinna eenda“; **een** [-u] — sisseastumine, sisseminek; „pärast ta eenu sellesse seltsi“.
- 109 **velvima** — yhes tooma, endaga tooma, (kaasa) tingima (pr. impliquer, ingl. to involve): „selle teo riskimine velvib ka vastutamise tagajärgede eest“.
- 110 **põrpima** [põrbib] — frapeerima, tabama, põrutama (vene поражать); „põrpiv sarnasus; „yks asjaolu põrpis mind“.
- 111 **kõupama**[kõubata] — ära ostma (alkäemaksuga, sk. bestechen): „need tunnistajad olid kõubatud“.
- 112 **vyymima** — sisse pyhitsema (sk. einweihen): „ta vyymiti selle usundi mysteriumesse, vyymisin ta sellesse saladusse“; **vyyming** [-u] — sissepühitsemine.

- 113 **sirnama** [-ata] — vaatama, vaatlema, pidama (millekski), sk. betrachten, pr. considérer: ,sellest hetkest pääle sirnas ta oma edasise säälololu tarbetumaks'; **sir nang** [-u] — vaatlus, kaalutlus (pr. considération): ,ainult see sir nang, et asi pole veel kaugeltki kindel, hoidis teda tagasi sellest ettevõttest'.
- 114 **hästma** [hästan] — välja kutsuma, provotseerima; **häste** — väljakutse, provokatsioon; **hästlik** — väljakutsuv, provotseeriv; ,selle teoga hästis ta vaid yldise vastuhakkamise; ta hästab vastase kahevõitlusele; heitis talle hästliku pilgu; saatis vastaselle häste'.
- 115 **teikama** [teigata] — leidma, märkama (sk. entdecken, pr. decouvrir, ingl. discover): ,see vargus teigati pea; ja siis teikas ta oma ehmatuseks, et kiri oli kastikesest ära võetud'; ,pea teikas ta nad ylal puu ladvas'; **teige** [teike] — leidus, märkamine: ,olen teind kummalise teike'.

Märkus. — Sõna ,avastama' ei täida ,teikama' asent: kyll ,Ameerikat avastama, uusi maid avastama, mingit uut tähte avastama', aga ei sobi ytelda: ,ta *avastas* nad ylal puuladvas, — see käsikiri *avasteti* kokkukõidid ajalehelisade vahelt', vaid siin on parem *teikama*: ,käsikiri teigati...'

- 116 **ermistama** — ära märkima, (teiste seast) esile tõstma (sk. auszeichnen, pr. distinguer, ingl. to distinguish): ,ausus ja kohusetruudus ermistas teda'; **ermitsema** — silmapaisteve olema (millegi poolest, millegagi), sk. sich auszeichnen: ,selles ettevõttes ermitse ta haruldase tarmu ja ettenägelikkusega'.

Märkus. — Vasteks prants. sõnale ,exceller' ja ingl. ,to excel' (tubli, väljapaisteve olema) sobib ka *oivatsema*, sest et *oivaline* on ju prants. ingl. excellent.

- 117 **iinima** — ainiti, üksisilmi vaatama kedagi, fikserima: ,ta iinis mind imelikul pilgul'.
- 118 **nantma** [nandan] — enda alla võtma, okupeerima: ,ma nandan su koha; ta nantis minu koha; see koht on juba nandetud; inglasten nandet maakunnad (= inglaste poolt okupeeritud maakonnad)'.

- 119 **ombama** [ommata] — kahtlustama, kahtlustetavaks pidama (sk. verdächtigen); „ta ombas selles varguses oma naabrit; teda ommati selles roimas“; **ombus** — kahtlustus, „kahtlus“ (Verdacht, ingl. suspicion): „ombus langes tema pääle“; **ombeline**, **ombekas** — kahtlane, kahtlustust äratav (verdächtig, ingl. suspicious): „see lõhnab ombekalt“ — Sellele mõistele on eri sõna tarviline, sest et „kahtlus“ ja „kahtlane“ tähendavad ju muud, nimelt. (sk.) Zweifel ja zweifelhaft.
- 120 **mõntima** [mõndin] — valeks tunnistama, ymber lykkama: „hiljemini mõnditi kõikneed teated“; **mõnde** [-te] — valeks tunnistus, ymberlyke.
- 121 **mankima** [mangin] — midagi tegemata jätma (sk. verfehlen, pr. manquer, ingl. to fail), harilikult eitusega: „ta ei mankind seda ytle-mast“ (= ta ei jätnud, ei unustand seda ütlemata). Seda sõna võiks aga tarvitada vastavate võõrakeeliste verbide eeskujul ka tähenduses „mitte tabama, mööda tabama“: „ta mankis (oma) eesmärgi“ (= ei taband märki).
- 122 **ymbima** [ymmin] — rahuandmatult ymbritsema, nagu ymber piirama, nagu painaja mitte rahu andma: „kõik need mured ymbisid teda“; **ymbimus** — järeleandmatu mõte või kujutelm, mis rahu ei anna; „see mõte muutus tal viimaks päris ymbimuseks“.
- 123 **selmet** — selle asemel et: „selmet toetada, takistab Eesti valitsus keeleuuendust ja seega ka keelearenemist“.
- 124 **no** — genitiivi väljendav ja nominatiiviga konstrueeruv eessõna (prants. de, ingl. of): „romaan no see välismaa kirjanik (= selle välismaa kirjaniku romaan)“. Seesugune eessõnaline konstruktsioon käändelise asemel on kasulik pikemate genitiivfunktsioonide kuhjumuse puhul ja ka sellaseil korril, kus harilik käändeline väljend oleks kohmakas või hoopis võimatu. Näit.: „liitlased

olid nõus rahu tegema vaid tingimusel no Belgia jalulesäädmine ja hyvitus, Elsas-Lotringia tagasiandmine Prantsusmaale, Saksamaa loobumine oma asumaadest ja tema poolt sõjakulude maksimine liitlasile; ta näis vähe teadlik olevat põhjusest, mulle tundmatumast, no mu sõpruse vähehaavaline muutus; — eemalt paistsid äärjood no vanaaegne poolvarisend loss, yksik ja õudne ses ymbruses; sõnad no yks neist rapsoodiaist olen kergesti meeles pidand'.

Katsutagu need laused väljendada ilma no'ta, harilikku genitiiviga!

Ka soome keelest, kust on juba saadud niipalju häid uusi tyvisõnu (suhe, julm, syng, nautima, levitama, säilima, siirduma jne., yldse kokku ligi 100 sõna) võib laenata veel rohkem, umbes 400 tyvisõna, seega endistega kokku 500 tyvisõna. Need aga kavatsetakse avaldada erisõnastikus. Siin esitetagu neist vaid paar sõna näiteina:

125 **hald** [hallu]

— „omamine“, evimine, omandus, võimus (sk. Besitz): „see asi on minu hallus; ta sai selle oma haldu (= oma kätte, oma omanduseks, oma võimusesse); ta võttis selle oma haldu“; siis sellest ka: **haldama** [hallata] — omandusena evima (sk. besitzen, pr. posséder, ingl. to possess): „ta haldas sääl suuri maa-alasid“; keelt haldama (mitte: keelt valdama, mis on viga!); **haldaja** — omanik (sk. Inhaber, vene владѣлец); **haldus** — omanik-olemine.

126 **nirse**

— liig valiv, mitte kergesti rahuldetav (sk. wählerisch); sellest subs. **nirsus**.

127 **veikama**

— kihla vedama; **veik** [veigu] — kihlvedu.

Ka rahvusvahelisi vöörsõnu, mis juhtuvad olema eestikõlalised, võib võtta uuteks eesti tyvisõnadeks. — Kui mingi rahvusvaheline tyvisõna juhtub olema eestikõlaline, siis on täitsa asjatu ja otse naiivne purism nende asemelle soetada „eestipäraseid“, seda enam et viimased on harilikult paratamatult osutund halvemaiks. Nii on *poor* [-i] (nahaauk) parem kui *urb* ja *poorikas* parem kui *urbne*, *närve* parem kui *erk* (mis muide on LIE keelerumalus). Samuti on *veen* [-i] parem kui *tõmbsoon*. Tingimata tuleks tarvitusele võtta *list* [-i] — „nimekiri, loetelu“, mis esineb koguni soome keeles.

Mõne rahvusvahelise võõrsõna võib teha täiesti eestiliseks ta lõpu ja muutmise eestistamisega, näit. *risk*, gen. *risi*, samuti *riskima*, olevik *risin*, 'tendeerima' — *tendima* (olevik võib olla koguni astmevahel-duslikult *tennin*), millest siis *tendimus* — 'tendents'; *volm* [-u] — maht, voluunen, millest *volmukas* — voluminoosne, mahukas („maht“ ei ole hää sõna ses tähenduses).

Aga ka mõningaid vähem-rahvusvahelisi ja mitterahvusvahelisi sõnu, kui need eestikõlalised ja kergesti eestikõlaliseks muudetavad, võib võtta uusiks eesti tyvisõnuks, nii näit. *morn* [-i] (prants. *morne*), mis on saand juba ysna yldiselt tuttavaks ja tarvitetavaks, *sarm* [-i] — nõiduvus, võluvus, meeldivus (pr. *charme*), millest *sarmima* — nõiduma, veetlema, *sarmiv* — nõiduslik, veetlev, võluv; *verv* [-i] — vaimustus, tulius (pr. *verve*); *lurk* [-rgi] — äkiline kõrvalekääne (ingl. *lurch*); *mankima* {mangin} — mitte tabama, tegemata jätma (pr. *manquer*); *kasm* [-i] — kuristik, sygavik (greeka-ingl.); *jarn* [-i] — pikk, korrutat lugu (ingl.), *reiv* [-a] — võistlus, võist (vrd. ingl. *rival*), millest *reivoline* — rivaalne, võistlejaline, *reivatsema* — võistlema, rivaliseerima, *reivik* [-u] — võistleja; *ääv* [-a] — ajajärk (lad. *aevum*).¹

Pääle ylal antud sõnade on nende ridade kirjutajal loodud veel rida teisigi sõnu, mida aga, pidades mitte nii häädeks, ei võetud kindlate hulka. Vahest aga võiks mõni neist osutada kõlblikuks, seepärast esitetagu neist mõned: ^{128.} *aen* [-a] — aastaaeg; ^{129.} *hult* [huldi] — (riidest) pääliskate (vene *тешһóлл*); ^{130.} *lyrn* [-a] — surilina; ^{131.} *neik* [neiga] — üksiasi, detail; ^{132.} *nirn* [-e] — silmatera; ^{133.} *umm* [-u] — vanaema; ^{134.} *lyyme* — läbipaistev; ^{135.} *nõibe* — kes tahab, et tal ikka oleks õigus (sk. *rechthaberisch*); ^{136.} *talbe* — kindel, pysiv, sellest *talbestama* — kindlaks tegema, kindlaks säädma (prants. *établir*); ^{137.} *vaame* — ebamäärane, udune (pr. ingl. *vague*); ^{138.} *alnama* (transit. verb) — millegi alla minema, millegi alla, millegi mõjustuse alla sattuma (pr. *subir*, ingl. *to undergo*): ta alnas suuri hädohte; orjastus; mis see rahvas pidi siis alnama; ta iseloom alnas seejuures märgatava muutuse; ^{139.} *etvima* — ette võtma; *etve* — ettevõtte; ^{140.} *jälvama* edasi jatkama (sk. *fortfahren*, pr. *continuer*): ta jälvas lugema — ta jatkas lugemist; ^{141.} *lös'nima* — lohakalt, hooletumalt tegema; esemed, mis ta oli valmis lõsnind; ^{142.} *lyymima* — läbi paistma; ^{143.} *pyrkama* [pyrgata] — laskma (pyssiga), maha laskma (sk. *schiessen*, vene *стрѣлять*); ^{144.} *peevima* e. *peevama* — käega katsuma, „kompama“

1) Võiks vahest veel *vaage* — ebamäärane (pr. ingl. *vague*), *ambe* auahne (pr. *ambitieux*, ingl. *ambitious*), millest *ambus* — auahnus. *vaanuma* — ära kaduma (ingl. *vanish*). Aga vahest ynneb (läheb korda) nende asemel luua mingid teissugused tyvisõnad.

Isegi mõningaid eestikõlalisi saksa sõnu võiks vastu võtta uuteks eesti tyvisõnadeks, näit. *leistima* (sk. *leisten*), *meinama* (sk. *meinen*), *meldima* (mellin), hää sõna, mis juba tarvitusel, *ulk* [ulgi], nali, jant, *vuht* [vuh], *myrbe*, *hort* [-rdi] jne. Karta on ainult, et meie inimeste naiivne purism saab hirmsasti vastu panema nende mõningate saksa sõnade võtmisele eesti keele, ehk kyll nad ise iga päev tarvitavad sadu palju pahemaid ja kardetavamaid germanisme kui kymmekund syytut sõna. Igatehes tuleks vastu võtta sõna *sark* [sarga], — tähend. puusärk.

(mis on salb sõna); ^{145.} *päärama* — ära määrama, defineerima; ^{146.} *pyngima* — pretendeerima, *pyngimus* — pretensioon; ^{147.} *ralkuma* [ralgub] — laeva õnnetust kannatama (pr. naufrager), *ralge* [ralke], — laeva õnnetus; *ralkur* — laevaõnnetuslane, merehädaline; ^{148.} *tirruma* (intransitiivne) — ainiti, tardund pilgul vaatama (sk. starren); *tirrutama* (transit.) — kedagi e. midagi ainiti, tardund pilgul vaatama (sk. anstarren); ^{149.} *täälima* — deklareerima, seletama; ^{150.} *veemima* — vastuheitid, vastuvaidlusi tegema (sk. einwenden); ^{151.} *veeme* — sk. Einwand; *veemetu* — einwandfrei; *veeming* — Einwendung; ^{152.} *äisma* [äisen] — välja minema; *äis* [-u] — väljaminek, väljumine; ^{153.} *pägu* — peaaegu.

Sõnade loojad. — Ses raamatus esitet tyvisõnust sõna *ryyv* (tuleriit) on loond hra A. Sinisoff (Tallinnas), *jallis* (armukade) on K. A. Hermannilt (Yldine teaduste sõnaraamat, a. 1902), *ulm* (unenägu) hra August Annilt, *ööp* (ööpäev) hra Manivalde Lubilt; kõik muud sõnad on nende ridade kirjutajalt. — Yldse esitatakse ses raamatus 124 kunstlikult loodud sõna; neist võib 100 pidada kordaläinuks ja vastuvõetavaks.

Muutmine: — Sõnad *naasma* (tagasi tulema) ja *reesma* (kylaldane olema) muutuvad nagu „tõusma“ (naasen, naasta, naasnud, naaske, naastakse, ma naasin, ta naasis, nad naasid, naasma, naasev, gen. naasva; reeseb, reesta, reesnud, reesku, reesis, nad reesid, reesev, gen. reesva); *seerma* (välja kannatama) nagu „naerma“ (seeran, seerda, seernud, seerge, seerdakse, seersin, seeris, seerev, gen. seerva); *eenma* (sisse minema): eenen, eenda, eenud, eenge, eendakse, eensin, ta eenis, eenev, gen. eenva; *nantma* (okupeerima): nandan, nanta, nantnud, nantke, nandetud, nantsin, nantis, nantev, gen. nantva; *luutma* ja *kaatma* nagu „lootma“; *võstma* (vastu võtma) ja *hästma* (välja kutsuma) nagu „ostma“.

Aapestikuline sõnastik.

(Klambris olev number osutab numbrit, mille all sõna eelpool pikemalt seletatakse.)

a a b e [aape] — kirjatäht (14)
 a a p e s t i k — alfabeet (14)
 a e n [-a] (?) — aastaeg (128)
 a l n a m a — prants. subir, ingl. to undergo (138)
 e e n m a [eenen] — sisse astuma [eenda, eenud, endakse, eensin, eenis] 108
 e l v [-a] — yhesuurune, võrdne (58)
 e m b a m a [emmata] — ymbert kinni võtma, kaisutama (78)
 e m b u s — kaisutus (78)
 e r m i s t a m a — ära märkima, väljapaistvaks tegema (sk. auszeichnen) 116
 e t v i m a [?] — ette võtma (139)
 e v i m a — „omama“ (sk. haben) 74

h a l d [hallu] — omamine, omanik-olemine, võimus (125)
 h u l t [huldi] (?) — (riidest) pääliskate (näit. mööblil) 129
 h ä s t m a [hästan] — välja kutsuma, provotseerima (114)
 h ö i r [-u] — triumf (93).
 h ö i r i m a — triumfeerima, võidurõõmutsema (93)
 i i n i m a — uurivalt, üksisilmi vahetima (116)
 j a l l i s [jalli] — armukade (44)
 j a u n i s [jauni] — suursugune (45)
 j ä l v a m a (?) — (edasi) jätkama (pr. continueur) 140
 j ä ä l i m a — järele andma (98)

jõlbe — jõhker häbematu, insolentne (53)
 kaatma [kaadan] — korda saatma (90)
 kaavitama — kaasa avitama (77)
 kasm [-i] — kuristik (35)
 kemm [-i] — mungakamber (18)
 kolp [kolba] — pääлуу (5)
 kõupama [-bata] — ära ostma altkäemaksuga (111)
 laikima [laigin] — välja nägema (96).
 laikimus — väljanägemine (96)
 laip [laiba] — surnukeha (3)
 laup [lauba] — otsaesine (8)
 laupima [laubin] — sõna kuulma (97)
 lauplik — sõnakuulelik (97)
 leis [-u] — vaba aeg (24)
 liibuma — end millegi või kellegi vastu suruma (94)
 luger [lugre] — luukere, skelett (21)
 lurk [lurgi] — äkiline kõrvalepöõre (37)
 lurnis [-rni] — silmakirjaline (51)
 luutma [-dan] — välja sulgema, võimatumaks tegema (89)
 läimima — hooletusse jätma (107)
 lõsnima — lohakalt tegema (141)
 lynk [lynga] — tyhi koht, auk, puuduvus (4)
 lyn [-a] — surilina (130)
 lyyne (?) — läbipaistev (134)
 lyymina (?) — läbi paistma (142)
 malbe — vähenõudlik, tagasihoidlik (sk. bescheiden) 48
 malnis [-lni] — juuresolev, sääl-olev (49)
 malnidus — juuresolek (49)
 malnitsema — juures olema (49)
 mankima [mangin] — mitte tabama (eesmärki); sk. verfehlen, pr. manquer: ei mankind tulemast' — ei jätnud tulemata, tuli tingimata (121)
 meebe — mitte-nõudlik, mittekarm, mahe, häätahtlik, pehme (54)
 meekama [-gata] — pilkama, naerma (millegi üle) 106.
 meenuma — meele tulema (82)
 meenutama — meele tuletama (82)
 meevama — ilma olema, ilma läbi saama (sk. entbehren) (100)
 miivis [-vi] — naivne (67)

morn [-i] — synges, tume (69)
 mõntima [mõndin] — valeks tunnistama, dementeerima (120)
 mõrv [-a] — mõrtsukatöö (79)
 mõrvama — mõrtsuka kombel tapma (sk. morden) 79.
 naas [-u] — tagasitulek (73)
 naasma [naasen] — tagasi tulema (73)
 name — diskreetne, tagasihoidlik (61)
 nantma [nandan] — enda alla võtma, okupeerima (118)
 naum [-a] — puuvili (19)
 neenima — ignoreerima, mitte hoolima (103)
 neep [neeba] — lapselaps, poja-pöõg (38)
 neim [-a] — kätemaksmine (87)
 neimama — kätte maksuma (87)
 neik [-ga] — üksikasi, detail (131)
 nelge — mitte-nõudlik, mitte-karm, häätahtlik (sk. milde, pr. indulgent) 56
 nembe — häätahtlik, mahe, pehme (sk. milde) 55
 nemp [-ba] — tyhine, ebatähtis asi, bagatell (25)
 nentima [-din] — konstateerima (80)
 nere [-da] — ninakas, häbematu, insolentne (59)
 niimama — leidma puudu olevat (sk. vermissen) 100.
 nirn [-e] (?) — silmatera, pupill (132)
 nirse — liig valiv, mitte kergesti rahuldetav (126).
 nisv [-a] — pahe, patt (sk. Laster) 15
 no — genitiivi väljendav eessõna (124)
 näävama — haavama (hingeliselt), sk. beleidigen (92).
 nõrdima — meeleepahaseks saama, indigneeruma (81).
 nõrdimus — kange meeleepaha, indignatsioon (81)
 nõrritama — meeleepahaseks tegema, indigneerima (81)
 nõibe (?) — kes tahab, et temal oleks ikka õigus (sk. rechthaberisch) 135
 nõme [-da] — teadmisteta, ignorantne (60)
 nõnge — kangekaelne (47).

nyybe — ykskõikne (52).
 olbama [olvata] — tähele pane-
 ma, vaatlema (sk. beobachten) 88.
 olvang [-u], olve [olbe], ol-
 bus — vaatlus, tähelepanu (88)
 ombama [ommata] — kahtlusta-
 ma (119).
 ombus — kahtlus, kahtlustus (119)
 peevima (?) — kompama, käega
 katsuma 144
 peirima — läbi elama, tunda saa-
 ma (endise „kogema“ asemel) 84.
 peirimus — läbielamus, tunda-
 saamine, „kogemus“ (Erfahrung) 84
 peiring [-u] — v. peirimus.
 penama — pääle ajama (104)
 pägu — peaaegu (153)
 päänima — pääle käima (vene
 настаивать) (102).
 päänivalt — pääleikävalt, tun-
 givalt (102).
 pääräma (?) — ära määrama
 (145).
 põrpima — frapeerima, põruta-
 ma, tabama (110).
 pyrkama (?) — (maha) laskma
 pyssiga jne. (143).
 ralge [ralke] — laevahukk (147).
 ralkuma — hukka minema (laev),
 alevaõnnetust kannatama (147).
 range — nõudlik, karm, vali (sk.
 streng) 46.
 raul [-a] — lõualuu (33).
 reel [-u] — „maapagu“, eksil
 (Verbannung) 95.
 reelama — maapaku saatma (95)
 reesma [reesen] — kyllalt olema,
 piisama (sk. genügend) 85
 reetlik — äraandlik (72)
 reetma [reedan] — ära andma
 (sk. verraten) 72
 reiv [-a] — võistlus, võist (39)
 reivaline — rivaalne (39)
 reivik — võistleja, rivaal (39)
 reivlema — võistlema, rivalisee-
 rima (39)
 relde [relte], relding [-u] —
 teadaanne, ärajufustus, raport (Be-
 richt) (98)
 reltima [reldin] — teatama, (ära)
 jutustama, raporteerima (sk. be-
 richten) 98
 relv [-a] — sõjariist (1)
 rimp [-ba] — eesriie (34).
 rine [-da] — viljatu, sigimatu (62)
 riun [-a] — sydametunnistuse-piin-
 likkus, kõhelus, skruupel (32).

roim [-a] — kuritöö (2).
 rõlt [rõlda] — tapalava (20).
 rõup [-ba] — tigukarp (17).
 rõõl [-a] — laeva siseruum (26),
 siseõõnsus
 ryle [-da] — koleatuur, määratu
 (65).
 rylm [-a] — veemõll, veekeeris (27)
 rymu — kuulujutt (16).
 rümuma — kuulujutte rääkima
 (16)
 ryyv [-a] — tuleriit (6).
 sark [sarga] — puusärk (36).
 seerma [seeran] — välja kannata-
 ma (83)
 selmet — selle asemel et (123)
 siiras [siira] — otsekohene, truu-
 sydaneline (silmakirjalise vastand)
 42.
 sirnama — vaatlema, kaalutlema;
 millekski pidama (sk. betrachten,
 pr. considérer) 113.
 sirnang [-u] — vaatlus, kaalut-
 lus (pr. considération) 113.
 sulnis [sulni] — magus-arms,
 meeldiv (sk. wonnig, pr. délicieux)
 43.
 syyme — sydametunnistus (31).
 syyetu — südametunnistuse-
 ta (31)
 taav [-u] — vanaisa 23.
 talbe (?) — kindel, vankumatu
 (136).
 talbestama (?) — kindlaks
 säädma, kindlaks tegema (136).
 taunima — hukka mõistma (71).
 tauning [-u] — hukkamõiste (71)
 tebe [-da] — läbematu, ettetykkiv
 (63).
 teige [teike] — leidus, märkamine
 teikama [-gata] — leidma, mär-
 kama (sk. entdecken) 115
 tene [-da] — peenike, õhuke, hab-
 ras (64)
 tergastuma, tergistuma —
 teravaks minema, teravnema (sk.
 sich spitzen) 11
 terk [terga] — terav ots (sk.
 Spitze) 11
 tirruma (intr) — ainiti, tardund
 pilgul vaatama (148).
 tirrutama (trans.) — (kedagi)
 tardunud pilgul vaatama (148)
 täälima (?) — deklareerima, sele-
 tama (149)
 tääsma [tääsen] — teada saama
 (86).

tõik [tõiga] — tõsiasi, fakt (9).
 tõõbe — rumal-julge, kohmakas-
 jõhker (57)
 ulm [-a] — unenägu (7)
 umm [-u] — vanaema (133)
 vaame (?) — ebamäärane, udune
 (137)
 vasn [-a] — vanasõna (22)
 veendum a — kindlale arvamisele
 tulema (sk. sich überzeugen) 70
 veendumus — kindel arvamine,
 tõekspidamus (sk. Überzeugung)
 70
 veenma [veenan] — kindlale ar-
 vamisele viima, uskuma panema
 (überzeugen) 70
 veik [-gu] — kihlvedu (127)
 veikama [-gata] — kihla vedama
 (127)
 velp [-iba] — käeliigutus, žest (10)
 velpema [-lbelda] — käeliigutusi
 tegema, žestikuleerima (10)
 velvima — kaasa tooma, (kaasa)
 tingima (109)
 verv [-i] — elavus, hoog, vaimu-
 kus (40)
 volbe — (ihar-)magus (pr. volup-
 tueux) 68
 volbus — (ihar-)magusus (pr. vo-
 lupté) 68
 volm [-u] — maht, kogu, volyym
 (41)
 väisama — „kylastama“, visitee-
 rima (75)
 väisang [-u], väise — „kylas-
 tus“, visiit (75)

välme — väljamõeldis, leidus (76)
 välmima — välja mõtlema, leid-
 ma (76)
 välming [-u] — väljamõeldis,
 leidus (76)
 välmur [-u] — leidur (76)
 võus [-a] — liigkasu (28)
 võuslema [-selda] — liigkasu
 võtma (28)
 võusur [-i] — liigkasuvõtja (28)
 võstlik — vastuvõtlik (105)
 võstima [-stan] — vastu võtma
 (105)
 vyymina — sisse pyhitsema (112)
 äive — võime (13)
 äiveline — võimeline (13)
 äivestama — võimeliseks tege-
 ma (13)
 älnidus — äraolek (50)
 älnis [älni] — ära olev (50)
 älnitsema — ära olema, puudu-
 ma (50)
 ööp [öõba] — ööpäev (29)
 õõv [-a] — hirmukolekus (12)
 õõvastama — hirmukolekust ära-
 tama (12)
 ybe [-da] — ennast täis, tohe (66)
 yndama [ynnen] — korda minema
 (91)
 ynd [ynnu] — kordaminek (91)
 yrm [-a] — õnnetusjuhtum (30)
 ymbima [ymmin] — rahu-andma-
 tult, painajana ymbritsema (122)
 ymbimus — rahuandmatu mõte
 või kujutelm (122)

Vastupidised sõnastikud.

Harilikele (enamasti halvule) sõnule uued vasted.

aasta aeg — aen [-a]
 armukade — jallis [jalli]
 armukadedus — jallidus
 haavama (hingeliselt) — näävama
 hirmukolekus — õõv [-a]
 hooletusse jätma — läimima
 hukka mõistma — taunima
 hukkamõiste — tauning [-u]
 ilma läbi saama, ilma olema — mee-
 vama
 juures olema — malnitsema
 juuresolev — malnis [-lni]
 järele andma — jäälima
 kaasa aitama — kaavitama
 kahtlustama — ombama

kangekaelne — nõnge
 kordaminek — ynne [ynde], ynd
 [ynnu]
 korda minema — yndma [ynnen]
 korda saatma — kaatma [kaadan]
 kuulujutt — rymu
 käeliigutus — velp [velba]
 kätte maksma — neimama
 kättemaksmine — neim [-a]
 kylastama — väisama
 lapselaps — neep [neebe]
 laskma (pyssi) — pyrkama
 leiutama — välmima
 leiutis — välme, välming
 leiutaja — välmija, välmur

luukere — luger [lugre]
 lõualuu — raul [-a]
 maapagu — reel [-u]
 maapakku saatma — reelama
 maht [mahu] — volm [-u]
 mahukas — volmukas
 meele tulema — meenuma
 meele tuletama — meenutama
 mungakamber — kemm [-i]
 mõrtsukatöö — mõrv [-a]
 omama — evima
 otsaesine — laup [-ba]
 pagendama — reelama
 pojapoeg — neep [-ba]
 puudu leidma — niimama
 puusärk — sark [-rga]
 puuvili — naum [-a]
 pääluu — kolp [-lba]
 selle asemel et — selmet
 silmakirjaline — lurnis [-rni]
 silmakirjalisus — lurnidus
 sisse astuma — eenma [eenen]
 sisse minema — eenma [eenen]

sisse pyhitsema — vyymima
 sisse tulema — eenma [eenen]
 surnukeha — laip [-ba]
 surnukirst — sark [-rga]
 säälolek — malnidus
 sõna kuulma — laupima
 sõnakuulelik — lauplik
 sydametunnistus — syyme
 tagasitulek — naas [-u]
 tagasi tulema — naasma [naasen]
 tapalava — rölt [rõlda]
 teada saama — täasma [tääsen]
 tähelepanek (vaatlus) — olbus, ol-
 vang [-u], olve [-lbe]
 tähele panema (vaatlema) — olbama
 tähestik — aapestik
 täht (kirja t.) — aabe [aape]
 tõsiasi — tõik [tõiga]
 vaba aeg — leis [-u]
 valeks tunnistama — mõntima
 ööpäev — ööp [ööba].
 ükskõikne — nyybe

Võõrsõnalis-eestikeelne sõnastik.

alfabeet — aapestik	impertinentne — nere [-da]	rivaalne — reivaline
argument — veene [-nde]	konstateerima — nenti- ma [-ndin]	rivaliseerima — reivat- sema
arrogantne — ybe [ybeda]	naiivne — miivis [-vi]	skelett — luger [lugre]
bagatell — nemp [nemba]	naiivsus — miividus	skrupel — riun [-a]
detail — neik [-ga]	okupatsioon — nandang [-u]	steriilne — rine [-da]
diskreetne — name [-da]	okupeerima — nantma [nandan]	triumpf — hõir [-u]
eksiil — reel [-u]	provokatsioon — häste, hästang [-u]	triumfeerima — hõirima
ešafott — rölt [rõlda]	provotseerima — hästma [hästan]	triumfeeriv — hõiriv, hõirlik
fakt — tõik [tõiga]	raport — relde [relte], relding [-u]	visiit — väise, väi- sang [-u]
frapeerima — põrpima [-rbin]	raporteerima — reltima	visiteerima — väisama
ignorantne — nõme [-da]	rivaal — reivik [-u]	visitöör — väisaja, väi- sur [-i]
ignorants — nõmedus		žest — velp [velba]
ignoreerima — neenima		žestikuleerima — velp- lema [velbelda].
indignatsioon — nõr- dimus		
indigneerima — nõrri- tama		
indigneeruma — nõrdima		

Võõrkeelis-uuseestikeelne sõnastik

Eelmärkus. — Võõrkeelseist sõnust sisalduvad all-olevais sõnastikes pea-
 aegu ainult need, mis klambreis olid tarbe korral antud uute sõnade seletusis
 (lk. 6—20). Seepärast siin ei ole kõiki võõrakeelseid vasteid uusile sõnule, vaid
 ainult mõningad juhuslikud. Eriti vähe vasteid on antud inglise ja vene keelest.
 Niisugusel korral tuleb otsida vastava saksa- või prantsuskeelse sõna või hariliku
 eesti keele sõna (lk. 23—24) järele.

Saksa keel.	anstarren — tirrutama	Aufrichtigkeit — siirus
siich anschmiegen — lii- buma	anwesend — malnis [-lni]	ausschliessen — luutma [-dan]
anstatt — selmet	aufrechtig — siiras [-ra]	auszeichnen — ermistama

befähigen — äivestama
 begehren — kaatma [-dan]
 Beitrag — kaavitus
 beitragen — kaavitama
 besetzen — nantma
 [-ndan]
 beleidigen — näävama
 Beleidigung — näävus,
 näve
 beobachten — olbama
 Beobachtung — olve [ol-
 be], olbus, olvang [-u]
 Besitz — hald [hallu],
 haldus
 besitzen — haldama [hal-
 lata]
 bestechen — kōupama
 [-bata]
 Besuch — väise, väi-
 sang [-u]
 besuchen — väisama
 betrachten — sirnama
 Betrachtung — sirnang
 edel — jaunis [-ni]
 einweihen — vyymima
 empören — nõrritama
 empört — nõrdind
 Empörung — nõrdimus
 Enkel — neep [-ba]
 entbehren — meevama
 entdecken — teikama
 sich entrüsten — nõr-
 dima
 Entrüstung — nõrdimus
 Erfahrung — peirimus
 fortfahren — jälvama (?)
 genügen — reesma [ree-
 sen]
 Gerücht — rymu
 haben — evima
 Laster — nisiv [-a]
 lasterhaft — nisvaline,
 nisvane
 Lücke — lynk [-ga]
 lückenhaft — lynklik
 milde — meebe, nelge,
 nembe
 Mord — mõrv [-a]
 morden — mõrvama
 munkeln — rymuma
 Muschel — rõup [rõuba]
 Musse — leis [-u]
 Mussestunde — leisuhetk
 müssig — leislik
 Müssiggang — leislikkus
 schiessen — pyrnama
 [-rgata] (?)

sich schmiegen — liibuma
 Skrupel — riun [-a]
 skrupellos — riunatu-
 (malt)
 Spitze — terk [-rga]
 spitzig — terkjas
 sich (ver)spitzen — ter-
 gastuma
 starren — turruma
 streng — range
 überwinden — ylmima
 überzeugen — veenma
 [veenana]
 sich überzeugen — veen-
 duma
 Überzeugung — veen-
 dumus
 umarmen — embama
 [emmata]
 Umarmung — embus
 Umfang — volm [-u]
 umfangreich — volmukas
 verbannen — reelama
 Verbannung — reel [-u]
 verfehlen — mankima
 [-ngin]
 verdächtigen — ombama
 [ommata]
 vermissen — niimama
 vernachlässigen — läi-
 mima
 wäherisch — nirse
 wetten — veikama
 Wonne — sulnidus
 wonnevoll — sulnis
 Wollust — volbus
 Wucherer — vōusur
 Zelle (munga) — kemm
 [-i].

Prantsuse keel.

accident — yrm [-a]
 apitue — äive
 assassiner — mõrvama
 bagatelle — nemp [nem-
 ba]
 cale — rōõl [-a]
 céder — jäälima
 clément — nembe
 commettre — kaatma
 [-dan]
 comporter — velvima
 considération — sirnang
 [-u]
 considérer — sirnama

continuer — jälvama
 contribuer — kaavitama
 contribution — kaavitus
 découvrir — teikama
 [-gata]
 délicieux — sulnis [-lni]
 démentir — mõntima
 [-ndin]
 distinguer — ermistama
 égal — elv [-a]
 égalité — elvus
 entrer — eenma [eenen]
 exclure — luutma [-dan]
 exclusif — luutlik
 exiler — reelama
 faculté — äive
 frapper — põrpima
 frappant — põrpiv
 frêle — tene [-da]
 horreur — õõv [-a]
 impertinent — nere [-da]
 impliquer — velvima
 indulgent — meebe, nelge
 insister — päänima
 manquer — mankima
 [-ngin]
 meurtre — mõrv [-a]
 modeste — malbe
 modestie — malbus
 se moquer — meekama
 noble — jaunis [-ni]
 noblesse — jaunidus
 obséder — ymbima [ym-
 min]
 observation — olve [ol-
 be], olvang [-u], olbus
 observer — olbama [ol-
 vata]
 obsession — ymbimus
 offenser — näävama
 scrupule — riun' [-a]
 scrupuleux — riunlik
 sévère — range
 sincère — siiras [-a]
 sincérité — siirus
 soupçonner — ombama
 [ommata]
 suffire — reesma [ree-
 sen]
 vague — vaame
 vice — nisiv [-a]
 vicieux — nisvane
 volume — volm [-u]
 volumineux — volmukas
 volupté — volbus
 voluptueux — volbe

Inglise keel
 to commit — kaatma
 [-dan]
 to discover — teikama
 to distinguish — ermis-
 tama
 to exclude — luutma
 [-dan]
 to experience — peirima
 to enable — ävestama
 to fail — mankima
 [-ngin]
 the hold — rõõl [-a]
 to involve — velvima
 scruple — riun [-a]
 to suffice — reesma [rees-
 sen]
 sufficient — reesev [-sva]
 vice — nisv [-a]

Soome keel.
 huhu — rymu
 huhuta — rymuda
 suloinen — sulnis [-lni]

Ladina keel.
 abesse — älnitsema
 adesse — malnitsema

Vene keel.
 досуг — leis [-u]
 исключать — luutma [dan]
 искренний — siiras
 невѣжество — põmedus
 наблюдать — olbama
 [olvata]
 наблюдение — olbus, olve,
 [olbe]

негодовать — nõrdima
 негодование — nõrdimus
 обнимать — embama
 [emmata]
 обняtie — embus
 отсутствие — älnidus
 отсутствовать — älnitsema
 подкупать — kõupama
 порок — nisv [-a]
 приминуть — mankima
 присутствие — malnidus
 присутствовать — malmit-
 sema
 ростовщик — võusur [-i]
 снисходительный — meebe
 совершать — kaatma
 [kaadan]
 способствовать — kaavi-
 tama
 ужас — õõv [-a]

Kuidas luua sõnu.

Kunstliku sõnade-loomise meetodid ja menetelud. — Kõigepäält yldpõhimõte: leida uusi häälikukombinatsioone-sõnu, mis on eesti sõnafoneetika raamides ja mis sellastena oma yldimelt ja muljelt tunduvad kyllaldaselt vastavat tähendetaavale mõistele. Eraldi aga esineb siin kolm menetelu:

1) Saada leitav sõna selleks mingi ennakult ylessäetud ja kujuteldava yldmulje ning -ilme kohaselt, nii ebamäärane ja individuaalne kui see igal sõnal igakordselt ongi; nii on loodud näit. eriti *relv, kolp, velp, äive, naum, rõlt, nemp, rõõl, rylm, yrm, riun, raul*, — *malbe, nere, lurnis, meebe, naasma, nõrdima, neimama, laupima, niimama* jne.

2) Saada leitav sõna, osalt enamasti teadlikult (harvemini aga ka alateadlikult) lastes end teataval määral mõjutada ning juhtida mingi teise keele sõnast, mille häälikuline yldmulje tundub kõige paremini vastavat asjaomaselle mõistele; nii on saadud uued eesti tyvisõnad sellased kui näit. *laip, lynk, laup, nisv, rymu, leis, siiras, sulnis, range, taunima, reetma, evima, väisama, mõrvama, seerma, reenma, peirima, luutma* jne.

Märkus. — Nii saadud sõnu ei tule siiski kuidagi sirnata (vaadata, pidada) mingiks võõrsõnade eestipärastuseks või koguni laenudeks, vaid ikkagi uusiks, iseseisvaiks, kunstlikult loodud eesti tyvisõnuks; selleks on nad viimaseist siiski liig erinevad; nii ei ole sõna *luutma* kuidagi ladina *excludere* (prants. *exclure*, ingl. *exclude*) laenamine eesti keele. Mõnede juures on see sarnasus ju vaid yhes ainsas häälikus, näit. *reesma* (soome *riittää*, algkonsonant r). Päälegi loomisel siingi lähtuti ikka sõna kujuteldava yldmulje vastavusest, mis siis mõnikord iseendast juhtis mingi võõrkeele sõna yldmulje piirkunda.

Eri asi on võõrkeelist otseteed ja tahtlikult võetud sõnad, nagu *kasm, sark, morn, mankima* (mida käsiteldi sissejuhatuses lk. 13). Muidugi on mõnikord raske tõmmata kindlat piiri mõlemate sõnakategooriate vahele.

3) Kahest sõnast yhtesulatamise teel kombineerida uus sõna, kasutades teatavaid sõna osi, silpe, häälikuid ja teisi välja jättes. Ka seda menetelu võib mõnikord tarvitada, kuigi vaid piirat juhtumeis. Sel teel on moodustet näit. sõnad *tõik* (tõsi+asi+k), *kaavitama* (kaasa+avitama), *kaatma* (korda+saatma), *väl-mima* (välja+mõtlemä), *võstma* (vastu+võtma), *selmet* (selle+asemel+et) jne. Ka eri keelte rahvakeeles leidub kyllalt sellaseid juhtumeid. Miks ei tohiks seda teha teadlikultki?

Sõna päritolu ja saamisviis pole tähtis; tähtis on vaid sõna kõlaline (foneetiline) eestilaadsus. On ükskõikne, kas sõna on põline rahvakeelne tyvisõna, või soome keelest laenatud, või kunstlikult loodud. Ainus oluline tingimus on, et sõna oleks eesti foneetika raamides.

Selt seisukohalt on ka mõned juhuslikult eestikõlalised võõrsõnad eesti keele vastuvõetavad kui täieväärtsulised ja täieõiguslised eesti sõnad, näit. *närv*, *poor*, *list*, *kasm*, *sark*, *mankima*, *meldima* jne. Selle üle v. veel lk. 18—19.

Veel üks põhimõte: mida igapäevasemat ja elementaarsemat mõistet peab sõna tähendama, seda enam peab see olema oma tyybilt sarnane ja lähedane tähenduselt samasuguseile põlisele rahvakeelsele sõnule. Ses mõttes on a- ja e-lõpulised tyved, näiteks, kui raskemad oma muutmisest, eelistetavad ja paremad kui näit. i-lõpulised; seepärast 'tagasi tulema' tähenduses on parem 'tõusma'-tyypi *naasma* [naasen].

Kunstlik sõnade loomine ei ole kerge, vaid, vastupidi, äärmiselt raske. — Paljud näivad arvavat, et seesugune uute sõnade loomise viis on äärmiselt kerge: polevat muud vaja kui võtta mingi uus häälikute yhtum. Vastupidi, see on äärmiselt raske, kui see loomine võetakse tõsiselt, s. o. kui tahetakse luua sõnu, mis loojale endale lõplikult meeldivad. Nii on nende ridade kirjutajal ynnud (korda läind) luua mõned tyvisõnad alles pärast aastaid kestnud mitmekordist proovimist. Harvem on õnnestunud luua sõnu esimese inspiratsiooni mõjul yhekorruga. Ja paljudelle mõisteile ei ole siiamaan ynnud luua häid vastavaid sõnu kõigist katseist ja otsimisist hoolimata. Nii näit. mitte sõnule „ära minema, ära tundma“, ehk kyll juba 12 aastat on neile otsitud sobivaid tyvisõnu.

Ainult pääliskaudne arusaamine ja asjatundmattus võib sõnade kunstlikku loomist pidada kergeks. See on kymme korda, sada korda raskem kui sõnade tuletamine.

Raamat, kust kunstliku loomise üle võib lugeda pike-malt. — See on nende ridade kirjutaja poolt ilmund (a. 1924) „Keeleuenduse äärmised võimalused“. Sääl esitatakse yksikasjaliselt kunstniku loomise põhi-mõtted ja meetodid.

Yleskutse

huvitetuile eesti keele sõnastikulisest arenemisest.

Eesti kirjakeel, saamaks tõesti rikkaks ja peeneks kultuurkeeleks, vajab veel palju uusi tyvisõnu niihästi halbade asendamiseks kui mõistete väljendamiseks, millele sennises keeles vasted puuduvad. Et see rikastumine uute tyvisõnadega synniks jõudsamin, selleks peavad kaasa avitama mitmed isikud. Seepärast kut-sutakse siin eesti keele sõnastikulisest arenemisest huvitet isikuid yles katsuma luua uusi tyvisõnalisi vasteid all-järgnevaile sõnadelle. Kui sada isikut võtaks osa sellest tegevusest, siis edeneks eesti keele rikastumine ja peenenemine märksa kiiremin.

Sõnade loetelu

milledele esmajärjekorras tuleks luua uued tyvi-sõnalised vasted.

A. Halvad sõnad.

1) Sest et kahest-koosnevad:

Nimisõnad: — abielu, esivanemad, kahjutasu, kalamari, karusnahk, keeduvili, kodujänes, kulmukarvad, kuupäev, käsivars, laevaõnnetus, lehekylg, maakoht, metsloom, muinasjutt, näojooned, näovärv, peidukoht, peopesa, pääpõõritus, silmamuna, silmapiir, silmatera, surilina, sääremari (sk. Wade),

sööginõu, sydametunnistuse piin, sydamevalu, tundeliigutus (emotsioon), tunnikell, tuulekeerd, tuulevaikus, tädipoeg, täditytar, tyndrilaud, vaheruum, vanaema, vennapoeg, -tytar, veskikivi, viljapuuaed, vägitöö, võorastevastuvõtja, ämbliku-võrk, ämmaemand, äärjoon, öökull, üksikasi.

O m a d u s s õ n a d: — auahne, aukartlik, läbipaistev, salakaval, võoraste-vastuvõtlik.

V e r b i d: — abielluma, alla minema (alla laskuma, pr. descendre), edasi andma (täh. väljendama), (edasi) jatkama, edasi lykkama, ellu jääma, enese pääle võtma (mingit ylesannet), ette heitma, ette panema, ette võtma, habent ajama, hääks kiitma, jumalaga jätma, järele kuulama, järele mõtlema, järele vaatama, kaasa kiskuma, kaasa mängima (saatma), kallale tungima, kindlaks tegema (pr. établir), kinni võtma (arreteerima), kohut mõistma, kokku leppima, kuulda võtma (palvet), kylge tõmbama, kylla (võõrsile) kutsuma (einladen), lahti laskma (käest, näit. köit), lahti riietuma, läbi paistma, läbi vaatama, lõh-kuma minema (hobune), magama heitma, maha arvama (rehkenduses), maha laskma (pyssiga, revolvriga), maha kustutama (kirjutetut), maha pillama, meelt heitma (verzweifeln, ingl. to despair, pr. désespérer), minema ajama, mõõda jõudma kellestki (sk. überholen), nõu kysima (pr. consulter), nõus olema (millegagi), päält vaatama, rahul olema, riidest lahti võtma, sisse juhutama, sisse laskma, sisse vedama (kaupu), taga ajama, taga kiusama, tagasi kohkuma (millestki), tagasi kohutama, tagasi lykkama, täide saatma, vahele jätma, vastu panema (vastu seisma), vastu pidama, vastu rääkima, välja andma (kirjandust), välja aurama, välja jätma, välja laenama (teisele), välja pidama (aushalten), välja vedama (kaupu), välja yyrima (teisele), ära eksima, ära kaotama (näit. säädust), ära määrama (defineerima), ära tundma, ära viima, ära võtma, ära ytlema (tähend. keelduma), õigeks mõistma, yle astuma (säädusest), yle jääma, yle kuulama, yle valitsema (domineerima), yles minema, yles tõusma (surnuist = ellu ärkama), yles kutsuma (midagi tegema), yles tähendama, ymber eksima, ymber pööрма, ymber pöörduma, ymber vahetama.

A b i s õ n a d. — niipea kui; pärast seda kui; sest saadik kui; sellest hoolimata et; sest et; peaaegu; siinpool; säälpool, seespool; väljaspool; allpool.

2) Sest et eri tähendustega koormatud:

N i m i s õ n a d: — aed (tähend. aeda ymbritsev tõke), au (täh. Ruhm), hääl (täh. sk. Laut), kell (tähend. tunnikell), kindlus (tähend. Festung), kord (maja kord, etaaž), laud (Tisch), maa (tähn. 1) vene страна, 2) деревня), mees (abielumees), nahk (loomanahk või ihunahk), naine (abielunaine), poeg (loomapoeg), puu (surnud puu, sk. Holz), rohi (arstirohi), tina (seatina), tund (õppetund), vahe (Unterschied, différence), valitsus (Verwaltung), vanemad (lastevanemad),

O m a d u s s õ n a d: — kadund (tähend. surnud), kerge (kaalult), parem (käsi), pyha (pyha, pidupäev, Fest), terve (mitte-katkine), võõras (kylaline), —

V e r b i d: — jooma (joodikuna, sk. saufen), elama (kusagil, sk. wohnen), kaduma (sk. verschwinden), katsuma (befühlen), kinnitama (1) versichern, 2) beteuern), liigutama (hingeliselt), lugema (zählen), matma (surnut), paranema (haiguselt), pidama (kohustet olema), piirama (vähendama), saama (millekski), seletama (deklareerima), syndima (geschehen), tundma (sk. fühlen), tähendama (bemerken), valitsema (verwalten), võitma (1) gewinnen, 2) überwinden), vastama (entsprechen).

A b i s õ n a d. — et (põhjusel täh., sk. da), siiski (ometi), isegi (sk. sogar), siitpääle, ta (naissugu, sk. sie); niisugune (sest ka „sellane“ ja „selline“ pole täitsa hääd).

Võõrsõnad. — abstraktne, absurd, affekt, affäär, apaatia, banaalne, barjäär, baseeruma, blond, brutaalne, brynett, daatum, degenereeruma (sest ka „manduma“ ei ole hää), deklareerima, delikaatne, denuntseerima, deponeerima, dominerima, eksalteerima, -ruma, eksisteerima (eksistents), ekstaas, emotsioon (emotsioneerima), geenius (geniaalne), graatsia, graatsiline, graviteerima (-tatsioon), heterogeenne, homogeenne, horisont, imponeerima, imosantne, impulss, inertne, inerts, infektsioon, infitseerima, informeerima, intensiivne, in-tiimne, instrueerima, ironia, kombineerima, kombineerimise, konstrueerima, konstruksioon, kultiveerima, kvaliteet, kvantiteet, kurameerima, luksus, permanenne, periood, positiivne, profaneerima (-natsioon), proportsioon, -tsionaalne, prädisponeerima (-positsioon), prätendeerima, prätensioon, publitseerima, raseer-
 rima, reaalne, reaalsus, religioon, renomee, reputatsioon, resigneeruma, resignatsioon, resoneerima, ruiin, ruineerima, soliidne, spetsiaalne, spontaanne, stigma, stigmatiseerima, stimulus, stimuleerima, stseen, suggestioon, šanss, traktaat, tsitaat, tsiteerima, violet.

Mõningaid võõrakeelseid sõnu, millele tuleb hankida eestikeelsed vasted (võimalikult tyvisõnalised); mõned on mitmele keelele yhised mõisted.

Saksa keel: — Abhandlung, abraten, anführen (näiteid, nimesid), an-geben (teada andma), angesichts, Anlass, veranlassen, sich anschicken (etwas zu tun), anspielen, Auftrag, auftragen, aussagen, Aussage, beauftragen, aus-üben (mingit ametit, tegevust), Bedenken, bedenklich, befangen, Befangenheit, sich begeben, belegen, sich (auf etwas) berufen, beschäftigen, betreten, bewegen (imperf. bewog), bewohnen, beziehungsweise, Bodensatz, brandmarken, Bran-dung, darstellen (sõna „kujutama“ ei ole hää vaste, vdl. ka vene представлять собою, einladen, Einwand, einwandfrei, einwenden, empor, entlassen, entlas-ten, entzücken, Finte, geheuer, gelten, Gemach, sich genießen, gewahren, ge-währen, Clatze, flehen, Furte, heruntergenommen, Hexe, Kerl, Kummer, sich) kümmern, leisten, Leistung, Meuchelmord, meuchlerisch, meutern, Meuterei, mis-handeln, sauber, schwingen, seit(-dem, pr. depuis), spähen, spreizen, überreden, unbefangen, unterhalten (lõbustavalt), unterhaltend, Unverfrorenheit, veranlassen, verfügen über etwas, vernehmen, verscheiden, verscherzen, verwarlost, ver-zagen, verzehren, vorbeugen, Taugenichts, überwältigen, vorschützen, Wahn, wähen, wohlthun, wohlthuend, Zuflucht, zurechtweisen, sich versprechen, sich ver-hören jne.

Prantsuse keel: — abandonner, accorder qch. à qn., acharné, s'acharner à qch., acoster, acquérir, acquisition, affection, affectionner, affronter, aller (tuleviku väljendusena), anodin, anxiété, à propos, s'aventurer, bouger, boutade, chagrin, consumer, courtiser, décharger, déconcerter, dénoûment, depuis, déses-pérer, dévorer, dispenser, échapper, s'émouvoir, émotion, émotionner, établir, étaler, s'évertuer, évoquer, exalter, exprès, exquis, partir, flanquer, funeste, gaillard, ignorer, infliger, imminent, implorer, s'ingénieur, invoquer, lie, maltraiter, massacrer, mutiler, mutin, mutinerie, néant, par excellence, passable, penaud, per-sister, perplexe, persévérer, plausible, pousser (un cri), priver, succinct, supplier, téméraire, tenir à, urgent, vague, yaurien, venir de, venir à. jne.

Inglise keel: — to adduce, despondency, to employ, to face, to induce, to inflict, to overpower, overwhelm, since, to start, to summon. jne.

Soome keel: — arveluttaa, etevä, hyötyä, häikäilemätön, ihaila, ihana, joutua (fraseoloogil. mõttes), loihitia, pudottaa, (joutua) rappiolle, rappeutua, seutu, tarkastaa, tarkastella, tyrkytellä, useat, varta vasten, vedota, vieno, viihtyä. jne.

Vene keel: — встрепенуться, дорожить чѣм-н, застрять, зря, лишать, недо-умѣвать, оцутиться, парень, подразумѣвать, похватиться, представлять собою, придирается, придиричивый, разсвязка, располаать чѣмъ-н., слыть (чѣм-н.), ссыматься, стѣсняться.

торчать, убираться, уговаривать, увлекать, уронять, урод, ухитряться, чехол, чучело, являться (fraseoloogilises tähenduses, sest „osutama“ selles tähenduses on ilmne viga, lausa keelerumalus, mida nyidis-Eesti harrastab).

La dina keel: — fama, imminere, moliri, proficisci, sternere, prosternere, torpere, vadum jne.

See list võõrakelseid sõnu on tahtlikult osaline ja juhuslik, antud vaid näiteina neist, mis nende ridade kirjutajale on silma torgand. Saamaks täielikuma ylevaate, tuleks läbi võtta sõnastik no igayks neist keelist ja nõnda koostada loetelu sõnu, millele puuduvad eestikeelsed vasted (või hääd vasted).

1000 senti tasu iga uue tyvisõna eest. — Nende ridade kirjutaja maksab 1000 senti iga kunstlikult loodud uue tyvisõna eest, mis ta täiesti vastu võetuks hääks tunnistab. Sõnaettepanekud saata järgmisel aadressil: Joh. Aavik, Pepleri 2, Tartu; või: Postimehe raamatukauplus, Tartus; või: Päevalehe raamatukauplus (Jaani uul.) Tallinnas.

Lisa.

Aforisme keelest ja keeleuuendusest.

Ilma keeleta ei yhtki rahvust. Seepärast keel on tähtsaim, olulisim alus ning tingimus rahvuse olemasolule.

*

Nyydsel ajal on veel vähe sellest, et rahval oleks mingisugune keel, vaid niisama tähtis on ka, et see keel oleks võimalikult väärtuslik — rikas, peen, ilus.

*

Meie valitsus ja rahvas (ka haritlaskund) näib asuvat alles sel seisukohal, et meil oleks vaid mingisugune eesti keel.

*

Selle siesukohaga seletub meie valitsuse ja publiku suur ykskõiksus eesti keele arendamise vastu, ykskõiksus, mis ilmub selles, et ei tunta huvi eesti keele arendamise ja uuendamise vastu, ei viitsita õppida eesti keelt, ei toeteta seda kuigi palju.

*

Selle põhjuseks on rahvustunde nõrkus, puudulik arusaamine rahvuskysimusest ja ideoloogiast ja yldse vaimne hõredus ning loidus.

*

Praegused koolid annavad vaid puudulikke teadmisi eesti keeles: õpilased, kes säält välja tulevad, kirjutavad lubamatute keelevigadega; paljusid olulisi ja elementaarseidki teooria ja praktilise oskuse seiku ei tunta.

*

Keskkooli ylemad klassid on selleks, et unustada seegi vähene, mis kahes alamas klassis on grammatika alal õpitud. Suur osa keskkooli lõpetajaid on eesti keele grammatika suhtes peaaegu *tabula rasa*.

*

Ka suur hulk ylikooli lõpetand filolooge, kelle erialaks on eesti keel ja kes seega on tulevased eesti keele õpetajad, ei halda kyllaldaselt selle tegelikku õigekeelsust, vaid teevad ise veel lubamatuid vigu.

*

Ylikoolis peaks tulevaste eesti keele õpetajate juures kaugelt rohkem rõhku pandama tegelikule õigekeelsusele.

*

Et ylikoolis juristidelle ja teoloogidelle ei ole määratud erilist tegeliku eesti keele kursust ega nõuta neilt sellekohast eksamit — see on ylikooli valitsuse suur patustus eesti keele kultuuri vastu. Ei olnud sellekohast arusaamist neil, kes omal ajal — eesti ylikooli asutamisel — koostasid ylikooli säädustiku.

Teatav sunduslik kursus ja eksam tegelikus eesti keeles peaks tingimata olema ka kõigile muude keelte (saksa, inglise, prantsuse, ladina jne.) filoloogidelle, sest neil tuleb ju õpetades neid keeli koolis abikeelena tarvitada ka eesti keelt (seletamisel, tõlkimisel jne.).

Meie Valitsuse ja ylikooli poolest võivad juristid ja pastorid oma kõnedes, protokollides, säaduse tekstides, jutlustes täie rahuga tarvitada vigast eesti keelt, millise tegevusega levitetakse ja nakatetake rahvale keelevigu.

Kes ei oska õigesti deklimeerida sõnu: *otstarve, pale, kõrb, maine*, ega tea, mis käänetega väljendatakse eesti keeles näit. täisobjekt ja mis tähendavad sõnad transitiivne, intransitiivne, frekventatiivid ja momentaanid, neil on kyll vähe aimu eesti keele grammatikast. Ent peaaegu ykski keskkooli lõpetaja ei tea neid elementaarseid asju.

Vigu sallitakse, uuendusi ei lubata (s. o. vigade vastu ollakse meebem (ph-m-m), kuna uuendusi otse kiusatakse taga).

Kelle eksamtöös on mitu kindlat (ja jämedatki) keeleviga, saab läbi; kes aga tarvitab y-i, saab range noomingu ja pannakse kirjutama uus töö.

Paljudesse mõjub y niisama ärritavalt kui punane riie härjasse.

Praegu on Eestis kolm keelt (põhimõtteliselt): 1) vigadega keel, mis esineb kõnekeeles ja ajakirjanduses; 2) Veski keel (alias „ametlik keel“), mis valitsus on sunduslikuks teind koolides; 3) keeleuuenduslik keel, mida esindab nende ridade kirjutaja. Tegelikult esinevad nad vahel ka segamini.

Mitmed kirjastused (Eesti Kirjanduse Selts, Loodus, Noor-Eesti) on kyll omaks võtnud Veski keele ja lasevad oma väljaanded korrektoreil veskikeelseiks parandada. Kuid korrektorid, kuigi Veski keele jngrid *ex officio*, ei oska seda Veski keeltki kyllaldaselt, ja seepärast sisaldavad nende kirjastuste väljaanded kyllalt vigu (ka Veski keele vastu).

Kõige vigasem keel on meie ajalehtedel. Sää! esineb aga ka Veski keelt ja osalt uuendusigi.

Yks tagurlikumaid ja uuendusvaenulisimaid ning otse isiklik keele suhtes on „Postimees“. Selles tuleb näha mingisugust lehe asutaja Jannseni vaimu mõju, mis tagantjärele mingisuguse traditsioonina ja sugestioonina yha veel avaldub.

Koolides ja ylikoolis tuleb Veski keele surve kaotada ja uuenduste tarvitamine (y, nd, tet, lle jne.) vabaks jätta. Ainult sellased keelendid ja reeglid tuleb määrata sunduslikuks, milles Veski keel ja keeleuuenduskeel on kokku leppind ning yksmeelsed.

Kõik ei ole kaugeltki jumalasõna, mis „Õigekeelsuse sõnaraamatus“ antakse.

Sellega, et Valitsus takistab keeleuenduse vaba arenemist ja levimist oma keeldudega ja Veski keele monopoliga, teenib ta suuri etteheiteid tulevaste põlvede poolt. Talle heidetakse siis ette arusaamise puudust ja eesti keele arenemise pidurdamist.

*

Need, kes kõige vähem tahavad õppida keelt, on kirjanikud. Nad ei loe grammatikaid ega käi mingeil eesti keele kursusel.

*

Mitmed ütlevad end pooldavat keeleuendust, kuid nad ei tee midagi selle toetuseks ega kaitseks.

*

Kui keegi keeleuenduse vastane on maha teind uusi sõnu, vorme või yldse keeleuendust, siis keegi ei võta avalikult sõna uuenduste kaitseks.

*

Sellaste pooldajate ykskõiksus ja loidus on üks põhjusi, miks keeleuendus ei edene kyllalt jõudsasti.

*

Meie kirjanikud alistuvad nurisemata ning loiusti preili Marta Bekkeri korigeerivale sulele.

*

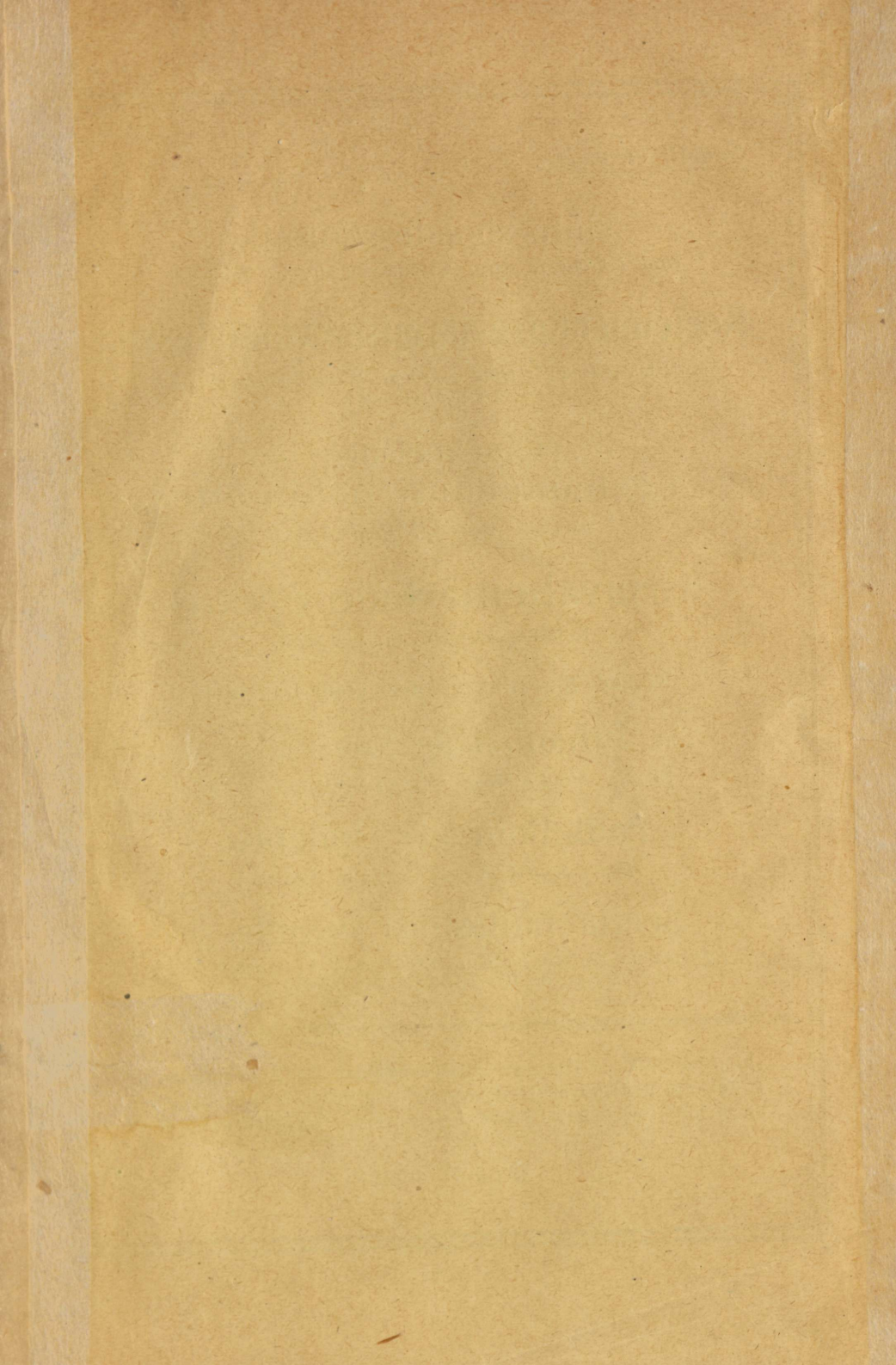
Eesti Kirjanduse Seltsi väljaannete keel on Veski keel, redigeeritud prl. Marta Bekkeri poolt.

*

Kõigist praegusist takistusist hoolimata keeleuendus ykskord hõirib, sest õige asi võidab viimaks alati.

Veel kaks uut sõna. — Hr. M. Lubi poolt soovitetakse uut sõna: *hõivama* — okupeerima (sk. besetzen, ka sk. in Auspruch nehmen); ta hõivas selle koha; kõik kohad on juba hõivatud; sakslased hõivavad meie maa; olen väga hõivatud; tähendatagu, et samas tähenduses on nende ridade kirjutaja poolt selles raamatus esitet sõna *nantma* [nandan], v. lk. 16.; ma nandan teie koha; kõik kohad on juba nandetud; inglased nantsid selle maa-ala; ta nantis teie koha. Andres Lubi poolt soovitetakse: *hyyk* [hyygi] — öökull: 'kuulsin metsas hyygi öudset huikamist'.

Kas „meevama“ või „meevima“? — Sõnastikus antud „meevama“ (täendus „leidma puudu olevat, sk. vermissen) kõrval võiks kysimusse tulla ka vorm „meevima“, mis tundub mõnes suhtes paremana.

A-795

Samalt autorilt:

Uute sõnade sõnastik.

Hind 1 kroon 75 senti. Keisermanni kirjastus Tallinnas.

Keeleuuenduse äärmised võimalused.

Kirjastus „Istandik“. Hind 2 krooni 50 senti, paremal paberil
3 krooni 50 senti.

Õigekeelsuse
ja keeleuuenduse põhimõtted.

Kirjastus „Istandik“. Hind 85 senti.

Kirjavahemärkide õpetus.

Kirjastus „Istandik“. Hind 80 senti.

Tõlked, kus rohkesti uusi sõnu tarvitet:

Juhani Aho: Laastud.

Kimp I. Hind 3 krooni 50 senti. Kirjastus „Istandik“.

Paul Bourget: Õpilane.

Hind 4 krooni 90 senti. Kirjastus „Loodus“.

Seeria fantastilisi novelle.

(„Hirmu ja õuduse jutud“). Seni ilmud 24 numbrit, neist
myygil nr. 10–24. Kirjastus „Istandik“.

„Istandiku“ pääladu Postimehe raamatukaupluses (Tartu, Suurturg nr. 16)
ja Tallinna Kirjastusyhingu (Päevalehe) raamatukpl. (Tallinn, Jaani uul.
nr. 6. Kirjastuse aadress: Päevalehe raamatukpl. Tallinnas (Jaani uul. 6).

Hind 75 senti.